

Spolufinancováno
Evropskou unií

FAKULTA
PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ
A PEDAGOGICKÁ TUL

MATEŘSKÉ ŠKOLY

PŘÍLOHA KOMPETENČNÍHO
RÁMCE ABSOLVENTA
A ABSOLVENTKY UČITELSTVÍ
PRO MATEŘSKÉ ŠKOLY

Datum verze: 12. 11. 2025
Finální verze platná od 26. listopadu 2025

Autorský tým:

doc. RNDr. Petr Anděl, CSc.
Mgr. Radka Harazinová, Ph.D.
PhDr. Jana Johnová, Ph.D.
Vladimíra Jurigová, MBA
PhDr. Simona Kíryková, Ph.D.
Bc. Iva Kořínková
PhDr. Eva Koželuhová, Ph.D.
doc. PhDr. Barbora Loudová Stralczyńska, Ph.D.
PhDr. Vladimír Novotný, Ph.D.
Mgr. Romana Studýnková
doc. PhDr. Zora Syslová, Ph.D.
MgA. Nikola Šedinová Slabáková, Ph.D.
prof. PhDr. Eva Šmelová, Ph.D.
Mgr. Jana Vašíková, Ph.D.
doc. PhDr. Miluše Vítečková, Ph.D.
Mgr. Jana Vítková
PhDr. Věra Vykoukalová, Ph.D.

Jazyková redakce:

Grafická úprava: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy,
Katedra primární a preprimární pedagogiky Fakulty přírodovědně-humanitní
a pedagogické Technické univerzity v Liberci

Oponenti:

Elektronická verze publikace je dostupná na www.msmt.cz, www.edu.gov.cz

ÚVODNÍ SLOVO

Profese učitele a učitelky mateřské školy je náročná, zodpovědná a zároveň nesmírně smysluplná. Učitel či učitelka provází dítě v zásadní etapě jeho vývoje – v období, kdy se formují základy osobnosti, hodnoty, postoje i způsoby, jakými se dítě učí poznávat svět. V tomto období má právě učitel či učitelka – hned po rodičích – zásadní vliv na to, jak dítě prožívá učení, vztahy a sebe sama. Aby mohl/a tuto roli zastávat s jistotou a odborností, potřebuje být dobře připraven/a. Oborový kompetenční rámec proto nabízí studentům a studentkám, absolventům

a absolventkám učitelství pro MŠ jasnou a srozumitelnou oporu: pojmenovává klíčové profesní kompetence, které jsou základem pro kvalitní vzdělávací praxi.

Tento rámec konkretizuje šest oblastí profesní činnosti, které zahrnují jak oborové porozumění učitelství pro MŠ, tak plánování a vedení vzdělávacího procesu, vytváření prostředí pro učení, práci se zpětnou vazbou a hodnocením, spolupráci s kolegy či kolegyněmi a rodiči i profesní sebepojetí, etiku a péči o duševní zdraví. Smyslem rámce není vytvořit statický seznam požadavků, ale poskytnout podpůrný nástroj pro sebeřízení učení, reflexi a profesní rozvoj. Je určen nejen pro studenty a studentky a jejich vyučující, ale i pro uvádějící a provázející učitele a učitelky či odborníky podílející se na přípravě budoucích pedagogů. Podporuje sdílené porozumění tomu, co znamená být profesionálem v předškolním vzdělávání – a jak se jím stát.

Za autorský tým

*Jana Johnová
KPV FP TUL*

“ VIZE ABSOLVENTA A ABSOLVENTKY UČITELSTVÍ MŠ

PŘEJEME SI ABSOLVENTA A ABSOLVENTKU UČITELSTVÍ PRO MATEŘSKÉ ŠKOLY, KTERÝ / KTERÁ V CO NEJVĚTŠÍ MOŽNÉ MÍŘE:

- rozumí oboru předškolního vzdělávání, dále se v něm rozvíjí a zprostředkovává jej dětem podle jejich vzdělávacích potřeb;
- poznává děti, jejich vzdělávací potřeby a nastavuje na jejich základě cíle předškolního vzdělávání;
- vede vzdělávací činnosti tak, aby umožňovaly každému dítěti naplňovat jeho osobní potenciál a maximálně rozvíjely jeho klíčové kompetence;
- podporuje u dětí motivaci k učení, jejich zvědavost a aktivně reaguje na jejich potřeby;
- vytváří bezpečné prostředí pro učení a vede děti k chování podporujícímu učení, ke spolupráci a vzájemnému respektu;
- vhodně pracuje s fyzickým i digitálním prostředím pro učení;
- hodnotí děti formativně na základě kritérií, poskytuje jim citlivou zpětnou vazbu a vede je k tomu, aby ji dokázaly přijímat i poskytovat;
- spolupracuje s kolegy a kolegyněmi na plánování a realizaci vzdělávacích činností a komunikuje s rodiči v zájmu všestranného rozvoje jejich dětí;
- reflektuje vzdělávací proces na základě důkazů o učení dětí a využívá tuto reflexi pro zkvalitnění své pedagogické práce;
- systematicky pracuje na utváření svého profesního sebepojetí učitele či učitelky mateřské školy a aktivně řídí svůj další profesní rozvoj;
- odpovědně pracuje s informacemi a digitálními nástroji, vede děti k základním demokratickým hodnotám a jedná v souladu s profesní etikou;
- aktivně pečuje o své duševní zdraví a dodržuje zásady psychohygieny.

KOMPETENČNÍ RÁMEC ABSOLVENTA A ABSOLVENTKY UČITELSTVÍ MŠ

1. OBOR UČITELSTVÍ PRO MŠ (UMŠ)

- 1.1. Rozumím oboru učitelství pro MŠ (UMŠ) a dále se v něm rozvíjím.
- 1.2. Didakticky zprostředkuji obsah vzdělávací činnosti dětem v souladu s jejich vývojovými a osobnostními potřebami.

2. PLÁNOVÁNÍ, VEDENÍ A REFLEXE VZDĚLÁVACÍHO PROCESU

- 2.1. Nastavuji vzdělávací cíle a vedu k nastavování vlastních cílů také děti.
- 2.2. Poznávám vzdělávací potřeby dětí a plánuji vzdělávací činnosti tak, aby každému dítěti umožňovaly aktivně se zapojit a dosahovat stanovených cílů.
- 2.3. Podporuji u dětí zvědavost a motivaci k učení.
- 2.4. Efektivně vedu vzdělávací proces a v jeho průběhu zjišťuji míru porozumění dětí a reaguji na jejich potřeby.
- 2.5. Reflektuji vzdělávací proces a vyhodnocuji dosahování stanovených cílů.

3. PROSTŘEDÍ PRO UČENÍ

- 3.1. Vytvářím bezpečné prostředí pro učení.
- 3.2. Vedu děti k chování podporujícímu učení a ke spolupráci.
- 3.3. Zajišťuji vhodné uspořádání fyzického prostoru i digitálního prostředí, kde se učení odehrává.

4. ZPĚTNÁ VAZBA A HODNOCENÍ

- 4.1. Hodnotím na základě kritérií a vedu k tomu také děti.
- 4.2. Poskytuji a přijímám zpětnou vazbu a vedu k tomu také děti.
- 4.3. Vedu děti k reflexi jejich učení.

5. PROFESNÍ SPOLU PRÁCE

- 5.1. Spolupracuji s kolegy a kolegyněmi ve prospěch dětí a společného profesního růstu.
- 5.2. Spolupracuji s rodiči a širší komunitou školy v zájmu dětí.

6. PROFESNÍ SEBEPOJETÍ, ROZVOJ, ETIKA A DUŠEVNÍ ZDRAVÍ

- 6.1. Systematicky pracuji na utváření svého sebepojetí v roli učitele či učitelky a na svém profesním rozvoji.
- 6.2. Odpovědně pracuji s informacemi, vedu děti k demokratickým hodnotám a jednám v souladu s profesní etikou.
- 6.3. Systematicky pečuji o své duševní zdraví a psychohygienu.

OBLAST 1: OBOR UČITELSTVÍ PRO MŠ (UMŠ)

Kompetence 1.1: Rozumím oboru učitelství pro MŠ (UMŠ) a dále se v něm rozvívím.

Úroveň 1:

Absolvent/ka učitelství

1. Ovládám znalosti a dovednosti v předškolním vzdělávání ve vzdělávacích oborech souvisejících s předškolním vzděláváním.

- Ovládám základní pojmy, teorie a modely, které mi umožňují porozumět principům individualizovaného vzdělávání v MŠ, plánování, realizaci a reflexi vzdělávacích činností s respektem k jedinečnosti každého dítěte.
- Orientuji se ve výchozích dokumentech směrodatných pro práci učitele/ky v MŠ s důrazem na principy individualizace a inkluze.

2. Projevuji pozitivní vztah k předškolnímu vzdělávání a zajímám se o jeho vývoj a budoucnost.

- Chápu význam předškolního vzdělávání jako základ pro rozvoj univerzálních kompetencí potřebných pro celoživotní učení a úspěšný život v měnící se společnosti.
- Sleduji aktivně nové trendy v předškolním vzdělávání na národní i mezinárodní úrovni. Dovedu kriticky zhodnotit různé pedagogické přístupy i inovativní přístupy z hlediska jejich potenciálu pro rozvoj klíčových kompetencí pro 21. století.
- Obhajuji principy individualizovaného vzdělávání před rodiči i širokou veřejností s důrazem na respekt k jedinečnosti každého dítěte.

3. Chápu, jak vzniká (vědecké) poznání, využívám spolehlivé zdroje informací a kriticky je hodnotím.

- Seznamuji se průběžně se současnými výzkumy zaměřenými na předškolní vzdělávání a reflektuji je.
- Využívám kvalitní zdroje vědeckého poznání a kriticky je hodnotím.
- Čerpám z důvěryhodných zdrojů informace o inovativních přístupech k předškolnímu vzdělávání se zaměřením na rozvoj klíčových kompetencí pro 21. století.
- Seznamuji se s diagnostickými metodami vhodnými pro sledování individuálního pokroku dětí a pro evaluaci využívaných vzdělávacích strategií.
- Hodnotím uvážlivě nové poznatky a případně je aplikuji do vlastní pedagogické práce.

4. Využívám v předškolním vzdělávání moderní technologie při vzdělávacích činnostech.

- Využívám moderní technologie k podpoře vzdělávání a rozvoje klíčových kompetencí dětí, vždy s respektem k jejich jedinečným potřebám a možnostem.
- Používám digitální nástroje k dokumentaci individuálního pokroku dětí a ke komunikaci s rodiči i kolegy/němi.
- Dodržuji zásady kybernetické bezpečnosti ve vztahu k předškolnímu vzdělávání a respektuji zásady ochrany osobních údajů.

5. Orientuji se v kurikulu předškolního vzdělávání a v kurikulu navazujícího stupně vzdělávání.

- Zním strukturu a obsah RVP PV a chápu jeho vztah k RVP ZV s důrazem na kontinuální rozvoj klíčových kompetencí pro 21. století.
- Pojímám klíčové kompetence jako univerzální soubor vědomostí, dovedností, postojů a hodnot nezbytných pro osobní rozvoj a uplatnění každého jedince.
- Chápu důležitost propojení předškolního vzdělávání na navazující stupeň vzdělávání a důležitost individuální připravenosti dětí pro vstup do ZŠ.

Úroveň 2:
Začínající učitel/ka

6. Zvyšuji a reflektuji úroveň vlastních znalostí a dovedností v oborech souvisejících s předškolním vzděláváním a kontinuálně se v nich vzdělávám.

- Používám reflektivní nástroje zaměřené na hodnocení efektivity individualizovaného a inkluzivního vzdělávání.
- Reflektuji pravidelně svou práci, využívám zpětnou vazbu od kolegů/yn, dětí i rodičů.
- Stanovuji si profesní cíle v oblasti rozvoje svých kompetencí.
- Rozvíjím kontinuálně své znalosti a dovednosti v oblasti inkluzivních přístupů a individualizace vzdělávání.
- Přistupuji otevřeně k novým trendům v předškolním vzdělávání s důrazem na rozvoj univerzálních kompetencí pro 21. století.

Úroveň 3:

Zkušený/á učitel/ka

7. Vnímám vzdělávací oblasti interdisciplinárně, při plánování dbám na jejich vyváženost.

- Uplatňuji při plánování vzdělávací nabídky princip interdisciplinárního plánování.
- Propojuji poznatky preprimární a primární pedagogiky a dalších oborů a disciplín (psychologie, didaktiky, speciální a sociální pedagogiky atd.).
- Reaguji flexibilně na aktuální situace, vývojové možnosti a zájmy dětí a smysluplně je využívám k naplňování cílů napříč vzdělávacími oblastmi RVP PV.
- Vytvářím tematicky propojené integrované bloky, které umožňují dětem poznávat v souvislostech.
- Spolupracuji s odborníky z různých oblastí (např. pracovník pedagogicko-psychologické poradny, logoped, psycholog, environmentalista aj.) a integruji jejich podněty do vzdělávací nabídky.

8. Ovládám terminologii, koncepty a vnitřní souvislosti předškolního vzdělávání natolik, že plánuji, realizuji a reflektuji efektivně vzdělávací činnost a rozvoj každého jednotlivého dítěte.

- Disponuji znalostmi o specifikách individualit, nadání a speciálních vzdělávacích potřebách dětí v předškolním věku a umím je identifikovat a zohlednit při práci s dětmi.
- Vycházím ve své práci z respektujícího a podporujícího přístupu k dětem, který reflektuje jejich jedinečné potřeby a rozvoj.
- Vytvářím podnětné a motivující prostředí, které odpovídá individuálním zájmům, schopnostem a potřebám dětí, a zajišťuji diferencované činnosti pro jejich rozvoj.
- Připravuji děti na plynulý přechod do základní školy a poskytuji individualizované poradenství rodičům o školní připravenosti a podpoře nadání jejich dětí.
- Spolupracuji s rodiči a odborníky, jako jsou školská poradenská zařízení, při tvorbě individuálních vzdělávacích plánů, a mentoruji kolegy/ně v oblasti práce s dětmi s nadáním a speciálními vzdělávacími potřebami. Neustále rozšiřuji své odborné znalosti v této oblasti.

OBLAST 1

OBOR UČITELSTVÍ PRO MŠ (UMŠ)

Komentář k významu kompetence 1.1 pro učení dětí v MŠ

Rozumět oboru učitelství pro mateřské školy a neustále se v něm rozvíjet je součástí profesní identity učitele/ky, závazek ovlivňující kvalitu péče a vzdělávání. Kvalitní pedagogická činnost není nahodilá a intuitivní. Je výsledkem odborného plánování, vycházejícího z kurikulárních dokumentů, poznatků pedagogických věd a potřeb konkrétní skupiny dětí.

Předškolní vzdělávání by mělo být neustále obohacováno o aktuální poznatky v této oblasti. Učitel/ka by neměl/a zůstat pouze u teoretických znalostí, ale měl/a by sledovat nové trendy a vyhodnocovat inovativní přístupy k předškolnímu vzdělávání. Toho lze dosáhnout sledováním a kritickým hodnocením odborných periodik, online portálů (RVP PV, NPI ČR, ČŠI) účastí na konferencích, kurzech a profesních setkáních, spoluprací s kolegy/němi, sledováním inspirací ze zahraničí, využíváním reflexe a autoevaluace apod., což učiteli/ce umožňuje pružně reagovat na změny a výzvy v oboru. Na úrovni začínající/ho učitele/ky je kladen důraz na zvyšování a reflexi vlastních znalostí podporujících kontinuální profesní růst.

Klíčovým aspektem této kompetence je schopnost učitele/ky pracovat s vědeckým poznáním a moderními technologiemi. Učitel/ka by měl/a pravidelně reflektovat současný výzkum, aplikovat jej ve své pedagogické praxi a využívat technologické nástroje k podpoře vzdělávání. To

zahrnuje například použití digitálních nástrojů pro sledování pokroku dětí nebo komunikaci s rodiči, přičemž je nezbytné dodržovat zásady ochrany osobních údajů a kybernetické bezpečnosti.

K rozvoji kompetence také přispívá schopnost učitele/ky komunikovat a obhajovat aplikované pedagogické principy, například hodnoty individualizace a inkluze, a to nejen v rámci pedagogického týmu, ale i vůči rodičům a širší veřejnosti. To je obzvláště důležité pro zajištění podpory a porozumění pedagogickým přístupům, které respektují rozmanitost dětí a jejich specifické potřeby.

Kompetence 1.1 tvoří základ pro kvalitní a efektivní pedagogickou práci poskytující nejen pevný rámec pro práci s dětmi, ale podporující i profesní a osobní růst učitele/ky, který/á se neustále vzdělává, reflektuje svou praxi a reaguje na aktuální výzvy v oblasti předškolního vzdělávání.

K problematice výzkumů a oborové didaktiky předškolního vzdělávání přispívá řada autorů, jejichž publikace jsou uvedeny v bibliografii k oblasti 1 (např. Syslová & Najvarová, 2021; Straková, 2016; Majerčíková, Kasáčová & Kočvarová, 2015; Šmelová & Prášilová, 2018 a další).

OBLAST 1: OBOR UČITELSTVÍ PRO MŠ (UMŠ)

Kompetence 1.2: Didakticky zprostředkují obsah vzdělávací činnosti dětem v souladu s jejich vývojovými a osobnostními potřebami.

Úroveň 1:

Absolvent/ka učitelství

1. Zprostředkovávám srozumitelně a fakticky správně vzdělávací obsah dětem v předškolním vzdělávání v souladu s jejich individuálními vzdělávacími potřebami, tj. obsah didakticky transformuji.

- Zprostředkovávám dětem vzdělávací obsah celostně s ohledem na stupeň jejich vývoje a individuální potřeby.
- Volím vhodné metody a formy vzdělávání, využívám principy prožitkového, kooperativního, situačního a sociálního učení, které propojují vzdělávací oblasti a umožňují dětem získávat poznatky a dovednosti v přirozených souvislostech.
- Při plánování a realizaci vzdělávací nabídky vycházím z pedagogické diagnostiky a pozorování dětí.
- Podporuji u dětí jejich zvědavost, potřebu objevovat, podněcuji radost z učení, zájem poznávat nové a ovládat další dovednosti.

2. V rámci didaktické transformace efektivně vytvářím příležitosti pro rozvoj jednotlivých dětí a využívám vhodné vzdělávací metody a prostředky pro zajištění efektivity vzdělávacího procesu (viz také kompetence 2.2).

- Promyšleně volím a ovlivňuji podmínky a prostředky výchovy a vzdělávání. Využívám je k probouzení vlastní aktivity dětí s ohledem na jejich individuální potřeby a cíle vzdělávání.
- Vytvářím podnětné a inspirativní prostředí, pomůcky, hračky, materiály a technologie, které děti motivují k vlastnímu objevování, experimentování, ověřování nápadů a řešení problémů.
- Poskytuji dětem dostatek prostoru a času pro spontánní hru, tvořivé a praktické činnosti.
- Využívám rozmanité metody a prostředky, které dětem zprostředkovávají vzdělávací obsah, podněcují jejich fantazii a kreativitu a umožňují propojovat obsah vzdělávání s reálným životem.

3. Zprostředkovávám dětem souvislosti mezi adekvátním teoretickým poznáním propojeným s reálnými jevy a životní praxí, včetně aktuálního dění (viz také kompetence 2.3).

- Vybírám a zprostředkovávám dětem vzdělávací obsahy adekvátní jejich věku i životní realitě.
- Využívám běžných situací k učení a vysvětlování, vedu děti k hledání souvislostí a vztahů mezi poznatky a dovednostmi a jejich využitím v běžném životě.
- Umožňuji dětem vyjadřovat své postřehy, názory a nápady vztahující se k aktuálním událostem a tématům z okolního světa a dále s nimi pracuji.
- Zprostředkovávám dětem poznání věcí a jevů i mimo běžnou realitu jejich života (exkurze, výlety, besedy, tematické vycházky apod.).

4. Vzdělávací oblasti zprostředkovávám jako integrované, otevřené, stále se vyvíjející a provázané s dalšími oblastmi; nikoli jako uzavřené a izolované soubory vědění.

- Propojuji vzdělávací oblasti, vytvářím vzdělávací celky, které vedou k celostnímu poznávání světa.
- Seznamuji děti průběžně a přirozenou formou s novými jevy a skutečnostmi, které se objevují v jejich životě. Učím je rozlišovat fantazii od reality.
- Vedu děti k pozornému vnímání detailů, celku i souvislostí každodenního života.

Úroveň 2:
Začínající učitel/ka

5. Prostředí v MŠ a jejím okolí uzpůsobuji tak, aby podněcovalo aktivitu a zájem o učení dětí ve všech oblastech vzdělávání (viz také 3. oblast kompetencí).

- Vytvářím bezpečné a podnětné prostředí podporující individualizované učení a respektující rozmanitost jednotlivých dětí.
- Flexibilně využívám různá vzdělávací prostředí pro podporu individuálních způsobů učení a potřeb dětí.
- Zapojuji děti do utváření prostředí třídy a mateřské školy způsobem, který podporuje jejich autonomii a odpovědnost.
- Poskytuji dětem příležitosti k environmentálnímu vzdělávání s respektem k jejich individuálním zájmům a schopnostem.

6. Pracuji s předporozuměními (prekoncepty), a opravuji chybná porozumění (miskoncepty), která si děti utváří o skutečnostech v různých vzdělávacích oblastech.

- Respektuji individuální zkušenosti a dosavadní poznání každého dítěte jako východisko pro další učení.
- Mapuji prekoncepty dětí s ohledem na jejich jedinečné životní zkušenosti a kulturní zázemí, využívám je jako základ pro inkluzivní vzdělávání.
- Vytvářím diferenciované vzdělávací příležitosti umožňující dětem zkoumat a rozvíjet vlastní pojetí světa.
- Podporuji vzájemné sdílení různých perspektiv a názorů mezi dětmi, rozvíjím jejich schopnost argumentace s respektem k odlišnostem.
- Využívám různorodé vzdělávací prostředky pro rozvoj porozumění s ohledem na individuální způsoby učení a preference dětí.

7. Vhodně využívám oborově-didaktické koncepty specifické pro vyučované oblasti, a to zejména při plánování, realizaci a reflexi vzdělávací činnosti a v procesu zpětné vazby a hodnocení (viz 2. a 4. oblast kompetencí).

- Aplikuji principy individualizovaného vzdělávání s respektem ke specifickým předškolního věku.
- Implementuji základní didaktické principy s důrazem na inkluzivní přístupy.
- Formuluji očekávané výsledky vzdělávání s ohledem na individuální možnosti každého dítěte.
- Flexibilně využívám poznatky z různých vzdělávacích koncepcí pro podporu individualizovaného rozvoje.
- Průběžně inovuji vzdělávací přístupy v souladu s nejnovějšími poznatky o individualizaci a inkluzi v předškolním vzdělávání.

Úroveň 3:
Zkušený/á učitel/ka

8. Vedu děti ve vzdělávacích oblastech ke kritickému uvažování, zvědavosti, k tvořivé činnosti a etickému jednání.

- Vytvářím příležitosti pro rozvoj kritického myšlení s respektem k individuálním schopnostem a tempu každého dítěte.
- Podporuji tvořivost a experimentování jako cestu k rozvoji klíčových kompetencí pro 21. století.
- Rozvíjím u dětí všímavost a citlivost k různorodosti světa kolem nich, což podporuje jejich otevřenost a porozumění.
- Podporuji zvědavost a radost z objevování prostřednictvím individualizovaného přístupu ke každému dítěti.
- Vedu děti k uvědomění si důsledků vlastního jednání a podporuji rozvoj environmentální odpovědnosti a etického přístupu ke světu.

9. Zprostředkovávám dětem integrativní celky prostřednictvím činností vedoucích k postupnému naplňování klíčových kompetencí dle individuálních možností každého dítěte.

- Vytvářím integrované vzdělávací celky respektující individuální potřeby a zájmy dětí, propojuji různé oblasti poznání a podporuji rozvoj klíčových kompetencí.
- Koncipuji vzdělávací plány na základě očekávaných výsledků stanovených v RVP PV, přizpůsobuji je specifikům každého dítěte i třídy jako celku.
- Využívám aktivizující metody podporující kooperativní učení a samostatnost, respektuji různé učební způsoby učení a tempo dětí.

10. Aplikuji hlavní principy ŠVP do každodenní práce. Ve své práci uplatňuji diferenciaci cílů vzdělávací činnosti dle individuálních potřeb jednotlivých dětí a v souladu se zaměřením MŠ.

- Vytvářím flexibilní vzdělávací plán, který respektuje principy individualizace a inkluze, a přizpůsobuji ho aktuálním potřebám dětí.
- Zajišťuji, aby vzdělávací koncepce byla přizpůsobena měnícím se potřebám dětí a aktuálním okolnostem ve třídě.
- Provádím systematickou pedagogickou diagnostiku, která se zaměřuje na individuální pokrok každého dítěte a jeho rozvoj.
- Vedu záznamy o vývoji dětí, které zachycují jejich jedinečnou cestu vzděláváním a pokrok v průběhu času.
- Identifikuji individuální potřeby dětí a poskytují jim adekvátní podporu, v případě potřeby vytvářím individuální vzdělávací plány.

OBLAST 1

OBOR UČITELSTVÍ PRO MŠ (UMŠ)

Komentář k významu kompetence 1.2 pro učení dětí v MŠ

Kompetence 1.2 vyjadřuje jádro profesního působení učitele a učitelky mateřské školy. Týká se schopnosti didakticky zprostředkovat vzdělávací obsah dětem v souladu s jejich vývojovými, osobnostními i sociálními potřebami, a to způsobem, který podporuje jejich aktivní učení, zvědavost a celostní rozvoj.

Didaktické zprostředkování obsahu v mateřské škole vychází z pojetí, že děti se učí prostřednictvím vlastního prožívání, činnosti, hry a komunikace. Učitel/ka proto nefunguje jako „předavatel vědění“, ale jako tvůrce vzdělávacích situací, které propojují poznávání, pohyb, tvořivost a sociální interakci.

Podstatou kompetence je didaktická znalost obsahu (Pedagogical Content Knowledge – PCK, Shulman, 1986), tedy schopnost propojit odborné porozumění vzdělávacím oblastem s pochopením, jak tyto obsahy přirozeně přibližovat dětem předškolního věku. To zahrnuje citlivou didaktickou transformaci obsahu (úroveň 1) – tedy převod oborových poznatků do podoby, která je pro dítě smysluplná, názorná a prožitkově uchopitelná.

Učitel a učitelka mateřské školy volí metody a formy vzdělávání tak, aby odpovídaly principům prožitkového, situačního, kooperativního a sociálního učení. Zároveň vycházejí z pedagogické diagnostiky a pozorování dětí, které jim umožňuje přizpůsobovat vzdělávací nabídku individuálním potřebám a tempu každého dítěte. Cílem je rozvíjet zvědavost, potřebu objevovat a radost z učení – tedy položit základy celoživotní motivace k poznávání.

Rozvinutá kompetence 1.2 znamená, že učitel/ka dokáže vytvářet efektivní příležitosti k učení (úroveň 2), promyšleně využívat prostředí MŠ, pomůcky, materiály i technologie tak, aby děti mohly experimentovat, tvořit a samostatně objevovat. Důležitou roli přitom hraje podnětné prostředí – nejen fyzické, ale i emoční a sociální – které podporuje bezpečí, aktivitu a odpovědnost dětí.

Součástí této kompetence je i práce s dětským předporozuměním (prekoncepty) a oprava chybných představ (miskonceptů), které si děti spontánně vytvářejí o světě. Učitel/ka je rozpoznává, rozvíjí a využívá jako výchozí bod pro další učení. Tím podporuje inkluzivní pojetí vzdělávání, které respektuje individuální zkušenost, kulturní kontext a způsob myšlení každého dítěte.

Didaktické zprostředkování v předškolním vzdělávání se dále vyznačuje integrací vzdělávacích oblastí (úroveň 3). Učitel/učitelka propojuje poznatky a činnosti tak, aby dítě vnímalo svět jako celek, v němž jsou jednotlivé části provázány. Děti jsou vedeny ke kritickému uvažování, tvořivosti, environmentální odpovědnosti a etickému jednání. Tento přístup podporuje jejich všímavost, empatii a schopnost vnímat souvislosti mezi vlastním jednáním a okolním světem.

Zkušený/á učitel/ka tak dokáže navrhovat integrované vzdělávací celky, které rozvíjejí klíčové kompetence podle RVP PV (2025), a zároveň systematicky sleduje individuální pokroky dětí. Pedagogická diagnostika zde získává význam formativního nástroje, který umožňuje přizpůsobovat vzdělávací cíle i metody aktuálním potřebám dětí a třídy jako celku.

Naplnění této kompetence se projevuje také ve schopnosti reflektovat a diferencovat cíle vzdělávací činnosti podle ŠVP MŠ, individualizovat vzdělávací proces a udržovat jeho inkluzivní charakter. Učitel/ka se tak stává nejen odborníkem na vzdělávací obsah, ale především facilitátorem dětského učení, který propojuje oborové znalosti, pedagogickou citlivost a tvořivou reflexi praxe.

Kompetence 1.2 tak vyjadřuje epistemickou kvalitu vzdělávání v mateřské škole – schopnost učitele/ky vytvářet prostředí, v němž děti aktivně konstruují své poznání, učí se chápat souvislosti, rozvíjejí tvořivost i schopnost spolupráce.

Bibliografie

- Blatný, M. (2017). *Psychologie celoživotního vývoje*. Karolinum.
- Deng, Z. (2022). *Knowledge, Curriculum and Equity*. Routledge.
- Etický kodex učitele. (2022). <https://ucitelskykodex.cz/>
- Havlínová, M., Havlová, J., Lacinová, I., Petrasová, N., Sedláčková, H., Syslová, Z., Šprachtová, L., & Vencálková, E. (2008). *Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole*. Portál.
- Helus, Z. (2009). *Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. Portál.
- Horká, H., & Syslová, Z. (2011). *Studie k předškolní pedagogice*. Masarykova univerzita.
- Loudová Stralzcynská, B. (2016). *Právo na šanci: předškolní výchova v Německu*. Univerzita Karlova.
- Majerčíková, J., Kasáčová, B. & Kočvarová, I. (2015). *Předškolní edukace a dítě. Výzvy pro pedagogickou teorii a výzkum*. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.
- Ministerstvo mládeže, školství a tělovýchovy. (2025). *Zákon č. 561/2004 Sb.*, <https://msmt.gov.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon>.
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2025). *Zákon č. 563/2004 Sb.* (2025). <https://msmt.gov.cz/dokumenty/zakon-o-pedagogickych-pracovnicich-ve-zneni-ucinnem-od-1-1>.
- Open Society Foundations. (2020). *Předškolní vzdělávání orientované na dítě. Přístup Step by Step/Začít spolu*. OSF.
- Opravilová, E. & Gebhartová, V. (2011). *Rok v mateřské škole. Kurikulum předškolní výchovy*. Portál.
- Pacchiano, D., M., Wagner, M, R., & Lewandowski, H. (2020). *Organizing Early Education for Improvement*. https://www.startearly.org/app/uploads/2020/09/PUBLICATION_Organizing-Early-Education-for-Improvement.pdf.
- Piaget, J., & Inhelderová, B. (1997). *Psychologie dítěte*. Portál.
- Průcha, J. (2002). *Moderní pedagogika*. Portál.
- RVP PV (2025). Národní pedagogický institut ČR.
- Shulman, L. S. (1986). *Those Who Understand: Knowledge Growth in Teaching*. Educational Researcher
- Straková, J. (2016). *Mezinárodní výzkumy výsledků vzdělávání: Metodologie, přínosy, rizika a příležitosti*. Univerzita Karlova.
- Syslová, Z. & Najvarová, V. (2021). Přehledová studie výzkumů předškolního vzdělávání v ČR (2011–2020). *Pedagogika*. LXXI, 3/2021, s. 483–498.
- Syslová, Z., Burkovičová, R., Kropáčková, J., Šilhanová, K., & Štěpánková, L. (2019). *Didaktika mateřské školy*. Wolters Kluwer.
- Šmelová, E., & Prášilová, M. (Eds.). (2018). *Didaktika předškolního vzdělávání*. Portál.
- Štech, S. (1994). Co je to učitelství a lze se mu naučit? *Pedagogika*, 44(4), 310–320.
- Wiegerová, A., & kol. (2015). *Profesionalizace učitele mateřské školy z pohledu reformy kurikula*. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.
- Young, M., & Muller, J. (2013). *On the powers of powerful knowledge*. Review of Education.

OBLAST 2: PLÁNOVÁNÍ, VEDENÍ A REFLEXE VZDĚLÁVACÍHO PROCESU

Kompetence 2.1: Nastavuji vzdělávací cíle a vedu k nastavování vlastních cílů také děti.

Úroveň 1:

Absolvent/ka učitelství

1. Jsem přesvědčen/a o potenciálu každého dítěte postupně dosáhnout stanovených cílů.

- Věřím v dispozice a schopnosti dítěte učit se a rozvíjet se. Rozumím tomu, že každé dítě je jedinečné a má jedinečnou cestu ve svém učení.
- Rozpoznávám rodící se kompetence u každého dítěte a jeho individuální profilaci zájmů a rozvoje.

2. Vzdělávací cíle nastavuji na základě znalostí oboru a způsobů jeho zprostředkování (kompetence 1.1 a 1.2), reflexe předchozího vzdělávání (kompetence 2.5) a vzdělávacích potřeb dětí (kompetence 2.2).

- Zním pojetí cílů, obsahu RVP PV a chápu jeho vztah k RVP ZV s důrazem na kontinuální rozvoj klíčových kompetencí pro 21. století a dosahování očekávaných výsledků učení.
- Zním a uplatňuji vzdělávací strategie vhodné pro předškolní věk.
- Ve spolupráci s uvádějící/m a provázející/m učitelem/kou při plánování vzdělávací činnosti funkčně propojuji své znalosti, zkušenosti a poznatky plynoucí z pedagogické diagnostiky.
- Ve spolupráci s uvádějící/m a provázející/m učitelem/kou při plánování vzdělávací činnosti vycházím z reflexe svého předcházejícího vzdělávacího působení.

3. Cíle nastavuji tak, aby vedly k naplnění výsledků učení a rozvoji klíčových kompetencí a gramotností v souladu s ŠVP/RVP PV.

- Rozumím vztahu a provázanosti RVP PV a ŠVP a plánování na úrovni třídy.
- Ve spolupráci s uvádějícím a provázejícím učitelem/kou využívám vhodné vzdělávací strategie tak, aby docházelo k rozvoji klíčových kompetencí a gramotností.
- Kladu důraz na vyváženost a propojenost vzdělávacího obsahu tak, aby vedl k naplnění očekávaných výsledků učení.

4. Vedu děti k porozumění cílům vzdělávání.

- Při vhodných příležitostech dětem vysvětluji význam toho, co se učí, pro jejich další rozvoj.

5. Plánuji sekvence navazujících činností směřujících k dlouhodobým cílům

- Postupuji od toho, co již děti znají/umí; od jednoduššího ke složitějšímu.
- Ve spolupráci s uvádějící/m a provázející/m učitelem/kou funkčně a vyváženě propojuji afektivní, psychomotorické a kognitivní cíle v plánovaných činnostech.
- Ve spolupráci s uvádějící/m a provázející/m učitelem/kou vytvářím vnitřně propojené vzdělávací celky, které umožňují dětem poznávat v souvislostech a s přesahem do praktického života.

Úroveň 2:

Začínající učitel/ka

6. Formuluji postupné kroky k naplnění cílů (či více možných úrovní naplnění cílů) a podporuji děti podle jejich vzdělávacích potřeb tak, aby dosahovaly maximálního pokroku a aby postupně mohlo každé dítě stanovených cílů dosáhnout.

- Ve spolupráci s uvádějící/m a provázející/m učitelem/kou formuluji vzdělávací cíle s ohledem na individuální možnosti dětí.
- Dodržuji posloupnost kroků při rozvíjení znalostí, dovedností a schopností dětí v jednotlivých vzdělávacích oblastech.
- Při formulaci vzdělávacích cílů využívám rozmanité taxonomie cílů, které umožňují diferenciovat vzdělávací cíle pro jednotlivé děti.

Úroveň 3:

Zkušený/á učitel/ka

7. Zapojuji děti do nastavování cílů a vedu je k formulaci vlastních cílů učení.

- Dávám dětem možnost volby vzdělávací činnosti či způsobu řešení.
- Na základě sebehodnocení dětí je vedu k tomu, aby samy pro sebe formulovaly, co se chtějí dále učit (co chtějí poznat, vyzkoušet, objevit, prozkoumat, zažít, jaké mají otázky apod.).

8. Nastavuji náročné a zároveň splnitelné vzdělávací cíle pro každé dítě a nabízím cesty k jejich dosažení.

- U každého dítěte usiluji o dosažení maximálního rozvoje jeho potenciálů.
- Zaměřuji se na silné stránky dětí a ty dále posiluji. Podporuji rozvoj dětí v jejich zájmech.
- Flexibilně využívám poznatky z různých vzdělávacích koncepcí, didaktických metod, kompenzačních programů a pedagogických směrů pro podporu individualizovaného rozvoje (např. Metoda dobrého začátku, Elkonin, Začít spolu, Reggio Emilia apod.).

OBLAST 2

PLÁNOVÁNÍ, VEDENÍ A REFLEXE VZDĚLÁVACÍHO PROCESU

Komentář k významu kompetence 2.1 pro učení dětí v MŠ

Nastavení jasných a srozumitelných cílů pro děti je klíčovým prvkem efektivního vzdělávání, protože poskytuje směr a strukturu. Tato kompetence pomáhá učiteli/ce zaměřit se na individuální potřeby dětí a umožňuje jim pracovat na dosažení specifických, ale dosažitelných cílů. V kontextu předškolního vzdělávání je zásadní, aby cíle byly přizpůsobeny věku a schopnostem dětí, což podporuje jejich zvědavost a motivaci k učení.

Nastavení vzdělávacích cílů na základě individuálních schopností každého dítěte umožňuje, aby se děti cítily motivované a schopné dosahovat pokroku ve svém vlastním tempu. Děti se musí cítit podporované nejen díky jasně formulovaným cílům, ale i díky přístupu, který je přizpůsoben jejich individuálním potřebám.

Je důležité zapojit děti do procesu nastavování vlastních cílů, protože tento proces zvyšuje jejich motivaci a důvěru ve vlastní schopnosti. Učí se zodpovědnosti za vlastní učení a rozvíjejí schopnost sebereflexe a sebehodnocení. Tím se posiluje jejich vztah k učení, pozitivně je ovlivňován jejich přístup k novým výzvám. Vzdělávací cíle formulujeme tak, aby byly rozděleny do postupných kroků, byly úměrně náročné, dosažitelné a motivující. Každý krok je přizpůsobený potřebám a schopnostem dítěte, což zprostředkovává kontinuální úspěch a učení. U každého dítěte se zaměřujeme na jeho silné stránky a ty posilujeme. Děti by se neměly cítit přetěžované a demotivované. Tato rovnováha zajišťuje pozitivní zkušenosti s učením a vede k usilování o dosažení dalších cílů. Uvedený přístup je v souladu s individuálním rozvojem a zajišťuje maximální podporu pro každý krok dítěte.

OBLAST 2: PLÁNOVÁNÍ, VEDENÍ A REFLEXE VZDĚLÁVACÍHO PROCESU

Kompetence 2.2: Poznávám vzdělávací potřeby dětí a plánuji vzdělávací činnosti tak, aby každému dítěti umožňovaly aktivně se zapojit a dosahovat stanovených cílů.

Úroveň 1:

Absolvent/ka učitelství

1. Poznávám děti, jejich vzdělávací potřeby a aktuální úroveň jejich kompetencí. Vědomě při tom pracuji s vlastními předsudky.

- Zním a umím využít rozmanité nástroje pedagogické diagnostiky.
- Využívám nástroje pedagogické diagnostiky s podporou uvádějící/ho a provázející/ho učitele/ky.
- Dokážu popsat charakteristiku, potřeby a zájmy každého dítěte.
- Průběžně záměrně i nezáměrně zjišťuji aktuální vývojovou úroveň každého dítěte a na základě těchto zjištění ve spolupráci s uvádějící/m a provázející/m učitelem/kou připravuji vzdělávací nabídku.
- Reflektuji své předsudky či stereotypy a pracuji s nimi tak, aby neovlivňovaly negativně mé pedagogické působení.

2. Plánuji vzdělávací proces tak, aby vedl k aktivnímu zapojení dětí.

- Dávám dětem prostor vyjádřit odlišný názor, vedu děti k diskusi a přinášení návrhů. Aktivně povzbuzuji děti ke sdílení jejich názorů, zkušeností a nápadů v rámci rozmanitých činností a situací během celého dne.
- Využívám převážně vzdělávací strategie, kdy je dítě samostatné a aktivně se učí.
- U dětí podporuji jejich radost z učení, zvědavost, potřebu objevovat a učit se další dovednosti.
- V mé práci převažuje nabídka nepřímo řízených činností a činností s jiným než mým nabízeným řešením.
- Vytvářím podnětné prostředí a nabízím diferencované činnosti, ze kterých si děti mohou vybírat.

3. Využívám různorodé vzdělávací postupy ve fyzickém i digitálním prostředí (vzdělávací

- Poskytuji dětem dostatek času a prostoru pro volnou hru a spontánní činnosti.
- Vytvářím dětem takové prostředí, které je podněcuje k spontánní hře a objevování.
- Zajišťuji dětem dostatek rozmanitého materiálu a pomůcek, včetně digitálních, které mohou využít ke hře,

metody, organizační formy práce, vzdělávací prostředky, způsoby hodnocení a reflexe), které směřují ke zvoleným cílům a jsou vhodné vzhledem k potřebám dětí (viz také kompetence 1.2).

4. Plánuji vzdělávací proces tak, aby všechny jeho součásti byly logicky provázané a směřovaly k naplňování vytyčených cílů.

tvoření i při nepřímo řízených činnostech.

- Při řízené činnosti využívám převážně skupinovou či individuální organizaci a kooperativní činnosti.
- Ve spolupráci s uvádějí/m a provázející/m učitelem/kou připravuji dětem různorodou vzdělávací nabídku, ze které si děti mohou vybírat.

- Ve spolupráci s uvádějí/m a provázející/m učitelem/kou plánuji vzdělávací proces a vybírám takový vzdělávací obsah, který je dětem blízký a odpovídá jejich aktuálnímu zájmu.
- Vypracovávám plány na den, týden a měsíc, kde jsou zaznamenány cíle a způsoby reflexe učení dětí.
- Navrhuji vzdělávací činnosti, které jsou vzájemně provázané, logicky na sebe navazují a směřují k naplňování stanovených cílů.
- Volím vzdělávací strategie, které propojují různé vzdělávací oblasti a umožňují dětem získávat poznatky a dovednosti v přirozených souvislostech.
- Zprostředkovávám dětem poznání věcí a jevů i mimo běžnou realitu jejich života prostřednictvím exkurzí, výletů, besed a tematických vycházek.

Úroveň 2:

Začínající učitel/ka

5. Rozpoznávám speciální vzdělávací potřeby dětí, podle potřeby je konzultuji (viz kompetence 5.1 a 5.2) a jednám tak, aby se jim dostalo včasné podpory a hlubší diagnostiky jejich vzdělávacích potřeb.

- Rozpoznávám rozdílné dispozice dětí, jejich možnosti i zájmy a v návaznosti na to poskytuji ve spolupráci s uvádějí/m a provázející/m učitelem/kou každému adekvátní podporu.
- Orientuji se v problematice nadání a speciálních vzdělávacích potřebách dětí v předškolním věku.
- Spolupracuji s uvádějí/m a provázející/m učitelem/kou při identifikaci speciálních vzdělávacích potřeb dětí. V případě potřeby konzultuji zjištění a postup s dalšími kolegy/němi a vedením.

6. Volím postupy v souladu s doporučeními školských poradenských zařízení pro vzdělávání konkrétních dětí (v návaznosti na bod 5). Poskytuji autonomně podporu v 1. stupni podpůrných opatření.¹

- Ve spolupráci s uvádějící/m a provádějící/m učitelem/kou a kolegy/němi navrhuji podpůrná opatření 1. stupně, průběžně vyhodnocuji jejich přínos a realizuji další kroky podpory.
- Ve spolupráci s uvádějící/m a provádějící/m učitelem/kou připravuji na základě doporučení odborných pracovišť i individuální vzdělávací plány pro jednotlivé děti.
- Zním odborná pracoviště, která pomáhají dětem se speciálními potřebami, a využívám jejich podporu při své práci i ve spolupráci s rodinou.

7. Využívám předem promyšlené vhodné didaktické postupy pro jednotlivé skupiny dětí podle jejich vzdělávacích potřeb (v návaznosti na body 1 a 5).

- Plánuji vzdělávací cíle a na ně návazné činnosti pro menší skupiny a jednotlivce.
- Ve spolupráci s uvádějící/m a provádějící/m učitelem/kou diferencuji vzdělávací nabídku podle vzdělávacích potřeb dětí.
- Využívám projektové učení pro naplnění vzdělávacích potřeb jednotlivců a menších skupin dětí. Uplatňuji zásady inkluzivního vzdělávání.

Úroveň 3:
Zkušený/á učitel/ka

8. Volím vzdělávací postupy tak, aby každé dítě bez ohledu na sociální postavení, etnicitu či pohlaví/gender nebo znevýhodnění naplňovalo zvolené cíle v co nejvyšší míře vzhledem ke svým individuálním možnostem, a to včetně dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, nadaných a mimořádně nadaných.

- Přizpůsobuji nabídku vzdělávacích činností různým úrovním rozvoje dětí.
- Připravuji vzdělávací nabídku tak, aby respektovala a zohledňovala speciální vzdělávací potřeby dětí, včetně specifik rozmanitosti jejich socio-kulturního prostředí.
- Využívám zóny nejbližšího vývoje v učení a vybízím děti, aby si v případě potřeby či zájmu zvolily jinou činnost a jsem připraven/a jim takovou činnost nabídnout.
- Při dělení dětí do skupin či při přípravě činností pro skupiny vycházím z poznatků pedagogického diagnostikování.
- Dokážu připravit děti se speciálními vzdělávacími potřebami na plynulý přechod do základní školy.

¹ Více viz vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

OBLAST 2

PLÁNOVÁNÍ, VEDENÍ A REFLEXE VZDĚLÁVACÍHO PROCESU

Komentář k významu kompetence 2.2 pro učení dětí v MŠ

V rámci dané kompetence by učitelé/ky měli/y dokázat identifikovat individuální potřeby dětí a připravit vzdělávací příležitosti tak, aby se každé dítě mohlo aktivně zapojit a mělo možnost dosáhnout stanovených cílů. Tato kompetence umožňuje učiteli/ce nejen přizpůsobit vzdělávací činnosti specifickým potřebám dětí, ale také pracovat s jejich individuálními schopnostmi a zájmy.

Učitelé/ky by měli/y být schopni/y rozpoznat nejen to, co děti umí, ale také jakým způsobem se učí. To zahrnuje využívání pedagogické diagnostiky k určení vývojové úrovně dětí a jejich vzdělávacích potřeb. Takové přístupy umožňují vytvořit vzdělávací plány, které zohledňují rozmanitost dětí ve třídě, od dětí se speciálními vzdělávacími potřebami až po nadané děti, čímž se zajišťuje, že všechny děti mají přístup k učení přiměřený jejich individuálním schopnostem.

V praxi to znamená, že učitelé/ky musí zohledňovat různé úrovně kognitivní, emocionální a sociální zralosti dětí, a to nejen v rámci skupinových aktivit, ale i v organizaci individuálních činností. K tomu je nutné používat různorodé vzdělávací metody podporující děti v aktivní účasti na vzdělávání a v objevování nových znalostí a dovedností.

Důležitou součástí této kompetence je také schopnost adaptovat

vzdělávací metody na různé vzdělávací potřeby dětí, a to jak z hlediska kognitivní zátěže, tak i emocionální podpory. Děti se liší nejen v rychlosti osvojování nových informací, ale i v tom, jak reagují na různé vzdělávací strategie. Učitelé/ky tedy musí být flexibilní a schopni nabídnout dětem různé cesty k dosažení vzdělávacích cílů, které by byly pro ně přiměřené a dosažitelné.

Pro efektivitu pedagogického působení je rovněž zásadní, aby učitelé/ky reflektovali/y vlastní předsudky a stereotypy ovlivňující jejich pedagogické působení. Vzdělávací proces musí být nastaven tak, aby všechny děti měly rovné příležitosti pro rozvoj, bez ohledu na jejich socioekonomické postavení, etnicitu nebo pohlaví. Tak se vytváří inkluzivní prostředí, které podporuje všechny děti v jejich individuálním růstu a připravuje je na úspěšný přechod do dalšího vzdělávání, například do základní školy.

Tato kompetence tedy zahrnuje nejen pedagogické dovednosti a metodické postupy, ale i hluboké porozumění potřebám dětí a schopnost pružně reagovat na jejich rozmanité vzdělávací potřeby.

OBLAST 2: PLÁNOVÁNÍ, VEDENÍ A REFLEXE VZDĚLÁVACÍHO PROCESU

Kompetence 2.3: Podporuji u dětí zvědavost a motivaci k učení.

Úroveň 1:

Absolvent/ka učitelství

1. Zjišťuji, co už děti umí a vědí, a nový vzdělávací obsah a kompetence s tím propojuji. Cíleně navazuji na předchozí vzdělávací činnosti.

- V rámci plánování mluvím s dětmi o tom, co již o tématu v danou chvíli vědí a co by se chtěly dozvědět a naučit.
- Při plánování, ve spolupráci s uvádějící/m a provázející/m učitelem/kou, zohledňuji znalosti a úroveň dovedností dětí.

2. Propojuji vzdělávání se zkušeností dětí a zprostředkovávám jim smysl vzdělávacího obsahu (proč se konkrétní obsah či kompetenci učí).
Viz také kompetence 1.2.

- Ve spolupráci s uvádějící/m a provázející/m učitelem/kou nabízím dětem takové vzdělávací činnosti, které korespondují s aktuální situací, jejich zkušenostmi a projeveným zájmem.
- Umožňuji dětem volit témata, která je zajímají, a přinášet návrhy na další činnosti.
- Z dlouhodobého hlediska představuji dětem význam celoživotního učení. Ukazuji jim, co vše se mohou naučit, a podporuji je ve snaze k rozvíjení jejich kompetencí.

3. Povzbuzuji a inspiruji děti k dalšímu učení tím, že oceňuji jejich silné stránky, jejich snahu a pokrok a zprostředkovávám jim konkrétní příklady výstupů úspěšného učení.

- Průběžně s dětmi reflektuji, co se naučily a dokázaly. Podporuji děti v sebehodnocení.
- Záměrně rozvíjím pozitivní sebepojetí dětí, vedu je k poznávání jejich silných stránek a uvědomování si toho, co se již naučily a dokázaly.
- Dávám dětem popisnou zpětnou vazbu k jejich činnosti a chování, podporuji jejich iniciativu a úsilí. Pro podporu sebehodnocení a sebepojetí dítěte využívám portfolio, které vytváří dítě spolu se mnou. Konzultuji podporu dětí s uvádějící/m a provázející/m učitelem/kou.

4. Motivuji děti tím, že se sám/sama neustále

- Snažím se být dětem dobrým vzorem v chování a ukazuji jim, že neustálé učení je důležitou součástí života.

učím, a to také od dětí a spolu s nimi.

Dokážu před dětmi přiznat neznalost nebo chybu a omluvit se.

- Spolu s dětmi objevuji, poznávám, prožívám každodenní situace a hraji si. Vystupuji před dětmi autenticky.
- Přijímám návrhy a nápady dětí na vzdělávací činnosti či témata. Zajímám se o svět dětí, aktivně poznávám svět současných dětí (pohádky, oblíbené postavy apod.) a učím se od dětí.

5. Projevuji zájem o vzdělávací obory a jejich smysl pro jednotlivce i společnost. Viz také kompetence 1.1.

- V rámci svého profesního růstu se neustále vzdělávám a usiluji o svůj rozvoj v různých oborech.
- Využívám různorodé zdroje pro svůj osobní i profesní rozvoj – literaturu, semináře, metodické materiály, uvádějícího a provázejícího učitele/ky, zkušené kolegy/ně.

Úroveň 2:

Začínající učitel/ka

6. Podporuji u dětí postoje (nastavení mysli), které jim pomáhají rozvinout a udržet motivaci (např. mé schopnosti nejsou fixní, ale mohu je rozvinout a rostou s mým úsilím; mohu uspět a už jsem v minulosti mnohokrát uspěl/a; překonávám překážky, a to mě posiluje).

- Dílčí realizované činnosti zasazuji dětem do širšího rámce jejich rozvoje a učení, aby si mohly utvářet představy, co vše se mohou naučit a dokázat.
- Podporuji děti v jejich snaze překonávat překážky a oceňuji jejich vytrvalost. Své postupy konzultuji s uvádějícím a provázejícím učitelem/kou.

7. Podporuji odpovědnost dětí za jejich učení tím, že jim vytvářím příležitosti aktivně využívat to, co se naučily, autonomně při vzdělávání objevovat a učit se mezi sebou navzájem, a to ve fyzickém i digitálním prostředí.

- Vedu děti k postupnému přebírání zodpovědnosti za své chování i učení.
- Umožňuji dětem dělat činnosti nezávisle, podporuji jejich sebekontrolu a snahu odvést nejlepší práci.
- Dávám dětem příležitost k pozitivnímu sebehodnocení, vzájemnému učení a vrstevnickému hodnocení. Využívám podpory uvádějícího a provázejícího učitele/ky a jsem dětem vzorem ve využívání příležitostí k učení, objevování a vzájemnému obohacování.
- Vytvářím příležitosti, aby děti mohly aktivně využívat toho, co se naučily.

Úroveň 3:

Zkušený/á učitel/ka

8. Vzdělávání cíleně propojuji se souvislostmi z jiných oborů.

- Plánuji vzdělávací nabídku tak, že činnost zahrnuje nejrůznější obory a gramotnosti.
- Seznamuji děti s různými obory lidské činnosti a rozšiřuji tak jejich perspektivy a možnosti zájmu.
- Při plánování vzdělávací nabídky propojuji poznatky z oborů preprimární a primární pedagogiky a dalších disciplín (např. psychologie, didaktiky, speciální a sociální pedagogiky atd.) a vytvářím komplexní vzdělávací příležitosti.
- Spolupracuji s odborníky z různých oblastí a integruji jejich podněty do vzdělávací nabídky.

9. Motivuji efektivně také děti z málo podnětného prostředí a ty dosud málo motivované.

- Využívám různé strategie pro vzbuzení zájmu dětí, včetně dětí z málo podnětného prostředí.
- Opírám se především o vnitřní motivaci dětí a snažím se podněcovat jejich zvědavosti.

OBLAST 2

PLÁNOVÁNÍ, VEDENÍ A REFLEXE VZDĚLÁVACÍHO PROCESU

Komentář k významu kompetence 2.3 pro učení dětí v MŠ

Učení dítěte předškolního věku je přirozeně spojeno s radostí z objevování a s aktivním zapojením dětí do vzdělávacích činností. Děti se učí nejen na základě toho, co jim učitel/ka nabídne, ale také především tím, že mají možnost spontánně objevovat svět kolem sebe a vyjadřovat svou zvědavost. Je tedy důležité, aby učitelé/ky podporovali/y tuto zvědavost a motivaci k učení tím, že budou vytvářet prostředí, které dětem poskytuje prostor pro objevování, pro kladení otázek a pro samostatné hledání odpovědí.

Základem pro podporu motivace dětí je propojení nového obsahu s tím, co již dítě ví a umí. Tím, že se učitelé/ky snaží o poznání dětských prekonceptů a zjišťují, co děti již znají, mohou přizpůsobovat vzdělávací obsah tak, aby byl pro děti relevantní a přiměřený jejich rozvojové úrovni. Tento přístup pomáhá dětem uvědomit si, že se jejich učení týká jejich vlastního světa, což zvyšuje motivaci k zapojení do činností. Vytváření příležitostí, kdy děti mohou volit témata dle vlastního zájmu, podporuje autonomii angažovanost a zodpovědnost za vlastní učení.

Podpora pozitivního sebepojetí u dětí je dalším zásadním prvkem

motivace. Učitelé/ky by měli/y oceňovat nejen výsledky, ale zvláště snahu a pokrok dětí. Tímto způsobem děti zažívají úspěch a začínají si uvědomovat, že jejich úsilí vede k dosažení cílů. Reflexe, včetně sebehodnocení, je pro děti příležitostí, jak vidět své vlastní pokroky.

Motivace je také podporována tím, že učitelé/ky ukazují dětem, jak důležité je celoživotní učení. Když děti vidí, že jejich učitel/ka také neustále hledá nové způsoby učení, jsou motivovanější a chápou, že učení je celoživotní proces. Důležité je ukázat dětem, že učení je radost a že i chyby jsou součástí procesu objevování a růstu.

Pro děti z málo podnětného prostředí je klíčové, aby byly podporovány ve své zvědavosti a motivovány k objevování. Učitelé/ky by měli/y využívat různé strategie, které pomohou dětem překonat případné překážky v učení a podpořit jejich vnitřní motivaci.

Podpora motivace a zvědavosti dětí je základem pro jejich úspěšný rozvoj. Tím, že učitelé/ky vytvářejí prostředí, kde děti mohou aktivně objevovat, ptát se, sdílet své nápady, je jim poskytnut prostor pro další růst.

OBLAST 2: PLÁNOVÁNÍ, VEDENÍ A REFLEXE VZDĚLÁVACÍHO PROCESU

Kompetence 2.4: Efektivně vedu vzdělávací proces a v jeho průběhu zjišťuji míru porozumění dětí a reaguji na jejich potřeby.

Úroveň 1:

Absolvent/ka učitelství

1. Formuluji srozumitelná a stručná zadání úkolů a po zadání ověřuji, do jaké míry jim děti porozuměly.

- Formuluji vzdělávací cíl tak, že je jasný, konkrétní, přiměřený a kontrolovatelný.
- Promýšlím, z čeho a jak poznám, že došlo k naplnění plánovaného cíle.
- Při komunikaci s dětmi využívám jazyk odpovídající řečové úrovni dětí, používám podpurné prostředky napomáhající porozumění (komunikační karty, piktogramy apod.).
- Po zadání činnosti ověřuji úroveň porozumění zadání pomocí otázek.

2. Vedu vzdělávání tak, abychom já i děti efektivně nakládali s časem

- Dokážu efektivně organizovat průběh režimových momentů.
- Vedu děti k samostatnosti a organizuji režimové momenty tak, aby děti měly maximální možnost pro samostatné jednání.
- Využívám paralelní organizaci různých činností.
- Ve spolupráci s uvádějící/m a provázející/m učitelem/kou efektivně organizuji vzdělávací činnosti pro menší skupiny dětí, jednotlivce i celou třídu. Cíleně omezují prostoje mezi činnostmi a čekání dětí.
- Využívám spolupráci s dalšími pedagogy pro efektivní organizaci.

3. V průběhu vzdělávání sleduji potřeby dětí a vhodně na ně reaguji.

- Reaguji na aktuální situace a zájmy dětí a využívám je k naplňování cílů napříč vzdělávacími oblastmi RVP PV.
- Jsem flexibilní, nelpím na tom, co jsem si připravil/a.

Úroveň 2:

Začínající učitel/ka

4. V průběhu vzdělávání uplatňuji postupy, díky nimž jsme já i děti schopni vyhodnocovat, jak se jim aktuálně daří v procesu učení. Učím děti pracovat s nástroji, které umožňují sledovat a zaznamenávat jejich pokrok.

- Ve spolupráci s uvádějící/m a provázející/m učitelem/kou vedu děti k tomu, aby se samy dokázaly hodnotit a vnímaly, co už umí a dokážou.
- S dětmi pravidelně reflektuji, co se naučily, co by příště mohly udělat jinak, jaké doporučení by mohly dát ostatním.
- Využívám různé metody sebehodnocení (např. semafor, teploměr, emotikony, sebehodnotící archy).
- K sebehodnocení dávám dětem předem jasná kritéria, na tvorbě kritérií umožňuji dětem se spolupodílet.
- Jsem dětem oporou při vedení jejich osobního portfolia, které zároveň využívám jako diagnostické.

Úroveň 3:

Zkušený/á učitel/ka

5. V průběhu vzdělávání upravuji podle možností podmínky pro učení každého dítěte a poskytuji mu/jí potřebnou podporu.

- Vytvářím ve třídě prostředí, které umožňuje rozmanité typy činností a naplnění potřeb dětí (např. relaxační koutek, možnost soukromí apod.). Upravuji prostor třídy v návaznosti na aktuální potřeby dětí. Zapojuji děti do procesu úpravy prostředí třídy a jeho vybavení.
- Přizpůsobuji nabídku vzdělávacích činností tak, aby děti mohly pracovat přiměřeně svému tempu.
- Předem plánuji, jak jednotlivým dětem poskytnu smysluplnou oporu při realizaci vzdělávací činnosti.
- Využívám veškerých neočekávaných změn a situací jako příležitosti k učení a reaguji na ně.

OBLAST 2

PLÁNOVÁNÍ, VEDENÍ A REFLEXE VZDĚLÁVACÍHO PROCESU

Komentář k významu kompetence 2.4 pro učení dětí v MŠ

Vedení vzdělávacího procesu v mateřské škole podporuje přirozený rozvoj dětí, který se uskutečňuje v kontextu jejich vlastního zvědavého přístupu k učení. Kompetence 2.4 se zaměřuje na zjišťování míry porozumění dětí a reagování na jejich aktuální potřeby v průběhu vzdělávacích činností, představuje základ pro flexibilní přístup k plánování v mateřské škole. Učitelé/ky by měli/y v průběhu vzdělávacích činností sledovat, jak děti rozumí jednotlivým tématům a přizpůsobovat činnosti tak, aby co nejlépe odpovídaly individuálním potřebám, zájmům a tempu dětí.

Při formulování cílů a zadání v jednotlivých vzdělávacích oblastech je nezbytné, aby byly cíle pro děti srozumitelné a přizpůsobené jejich vývojové úrovni. Učitelé/ky by měli/y dbát na to, aby děti pochopily, co se od nich očekává, a pravidelně ověřovat porozumění prostřednictvím otázek a různých podpůrných nástrojů, jako jsou komunikační karty, piktogramy nebo vizuální pomůcky. Takovéto postupy umožňují učitelům/kám lépe pochopit, jak děti činnosti porozuměly, a podle toho upravit zadání, aby bylo pro děti jasnější.

Důležitou součástí efektivního vedení vzdělávacího procesu je flexibilita. Učitelé/ky by měli/y být schopni/y reagovat na aktuální potřeby dětí v průběhu vzdělávací činnosti a podle toho upravit obsah a metody práce. Flexibilní přístup umožňuje přizpůsobit se dynamice třídy, což vede k větší angažovanosti dětí a lepšímu porozumění vzdělávacím oblastem. Emocionální a komunikační rozvoj dětí hraje v tomto procesu klíčovou roli, protože pozitivní emocionální prožitky podporují schopnost

dětí porozumět a aktivně se zapojit do vzdělávacích činností.

Další významnou součástí této kompetence je práce s metodami, které dětem umožňují vyhodnocovat jejich vlastní pokrok. Sebehodnocení je cenným nástrojem pro rozvoj zodpovědnosti dětí za jejich vlastní učení a rozvoj. Učitelé/ky by dětem měli/y předem stanovit jasná kritéria pro hodnocení jejich pokroku a umožnit jim se podílet na tvorbě těchto kritérií. Tímto způsobem se děti učí reflektovat svůj pokrok, zaměřovat se na to, co mohou zlepšit, a tím se stávají aktivními účastníky svého vzdělávání. Pomocí různých metod sebehodnocení, jako jsou semaforey, emotikony nebo sebehodnotící archy mohou děti snadno zaznamenávat své úspěchy a učit se identifikovat oblasti, v nichž potřebují další podporu.

V průběhu vzdělávací činnosti je také nezbytné upravit podmínky pro učení. Učitelé/ky vytvářejí ve třídě prostředí umožňující rozmanité typy činností dle individuálního tempa dětí. Využití neočekávaných změn a situací jako příležitostí k učení je dalším důležitým aspektem. Flexibilní přístup k těmto změnám pomáhá dětem naučit se, jak reagovat na nové situace a přizpůsobit se změnám.

Kompetence tedy podtrhuje význam aktivního sledování pokroku dětí, přizpůsobování vzdělávací činnosti aktuálním potřebám dětí a zapojení dětí do procesu hodnocení a reflexe vlastního učení.

OBLAST 2: PLÁNOVÁNÍ, VEDENÍ A REFLEXE VZDĚLÁVACÍHO PROCESU

Kompetence 2.5: Reflektuji vzdělávací proces a vyhodnocuji dosahování stanovených cílů.

Úroveň 1:

Absolvent/ka učitelství

1. Rozumím procesu reflexe vzdělávání, jeho fázím a významu pro zlepšování učení dětí i pro můj vlastní profesní rozvoj. Výsledky reflexe využívám pro plánování navazující vzdělávací nabídky (kompetence 2.1 a 2.2).

- Využívám nástroje pro hodnocení a reflexi vzdělávání.
- Zaujímám hodnotící stanovisko k vlastní práci i k pozorované práci ostatních pedagogů. Umím vysvětlit a obhájit své stanovisko.
- Identifikuji své silné/slabé stránky.
- Stanovuji si cíle, co chci v nejbližším období rozvíjet a podporovat v rámci svého profesního rozvoje Konzultuji své cíle s uvádějící/m a provázející/m učitelem/kou.

2. Průběžně získávám různorodé důkazy o učení dětí (projev nebo produkt jeho/její práce, který dokládá posun v učení) a eviduji je.

- Používám různé metody a nástroje zaměřené na získání informací o rozvoji dítěte a jeho učení.
- Zaznamenávám důkazy o učení jednotlivých dětí.

3. Pravidelně získávám zpětnou vazbu na svou práci od dětí a kolegů a kolegyní (případně spolužáků a spolužaček v průběhu studia učitelství); jsem otevřený/á jejich zpětné vazbě. Dávám zpětnou vazbu kolegům a kolegyním na jejich práci a reflektuji ji spolu s nimi.

- Pravidelně získávám zpětnou vazbu na svou práci od uvádějící/ho a provázející/ho učitele/ky, kolegů/yň, dětí i rodičů.
- Sdílím své zkušenosti a prožitky z praxe s uvádějícím a provázejícím učitelem/kou a kolegy/němi.
- Poskytuji konstruktivní zpětnou vazbu kolegům/yním na jejich práci a společně ji reflektujeme.
- Získané poznatky ze zpětné vazby využívám ke zkvalitnění své vlastní pedagogické práce.

4. Na základě bodů 2 a 3 analyzuji svou práci, identifikuji příčiny, proč docházelo či nedocházelo k pokrokům v učení dětí, a navrhuji změny pro svůj budoucí postup, které následně aplikuji v praxi.

- Pravidelně hodnotím svou práci s využitím reflektivních nástrojů a na základě jasných kritérií. Nebojím se učit z vlastních chyb a chybu vnímám jako příležitost k učení a růstu.
- Ve spolupráci s uvádějící/m a provázející/m učitelem/kou vyhodnocuji vhodnost použitých vzdělávacích strategií ve vztahu ke stanoveným cílům.
- Dokážu na základě reflexe vlastní práce navrhnout potřebné změny pro její zlepšení.

Úroveň 2: Začínající učitel/ka

5. Vyhodnocuji dopad svého působení na děti ve více rovinách (kompetence, trvalé porozumění, motivace, aspirace, sociální vztahy ad.).

- Spolupracuji s uvádějící/m a provázející/m učitelem/kou a kolegy/němi při vyhodnocování svého působení na děti. Společně se domlouváme, konzultujeme a poskytujeme si zpětnou vazbu.
- Shromažďuji důkazy o učení jednotlivých dětí a postřehy vztahující se k jejich zájmům do diagnostického portfolia tak, že zachycuje jejich jedinečnou cestu vzděláváním.

6. Na základě výsledků reflexe si stanovuji svůj rozvojový cíl a využívám je pro sebepoznání a svůj profesní rozvoj (kompetence 6.1).

- Vytvářím si své profesní portfolio, kde dokladuji, jak o profesi přemýšlím, kam a jak směřuji a jak se rozvíjím.
- Stanovuji si krátkodobé i dlouhodobé rozvojové cíle.
- Využívám podpory z odborných metodických skupin a profesních komunit.

Úroveň 3: Zkušený/á učitel/ka

7. Dlouhodobě získávám různorodé důkazy o učení dítěte, systematicky je eviduji a vyhodnocuji pokrok každého dítěte.

- Společně s dětmi vedu jejich portfolio, vybíráme důkazy o jejich učení a růstu a společně je hodnotíme.
- Na jejich základě motivuji děti ke stanovování vlastních cílů pro jejich další učení a rozvoj.

OBLAST 2

PLÁNOVÁNÍ, VEDENÍ A REFLEXE VZDĚLÁVACÍHO PROCESU

Komentář k významu kompetence 2.5 pro učení dětí v MŠ

Nedílnou součástí zajištění kvalitního a efektivního vzdělávání dětí v mateřské škole je reflexe vzdělávacího procesu. Učitelé/ky se díky němu zaměřují nejen na směřování k formulovaným vzdělávacím cílům, ale zároveň i na posuzování dopadu jejich pedagogického přístupu na rozvoj dětí v různých oblastech vzdělávání. Proces reflexe umožňuje učitelům/kám získávat cenné informace o tom, jak se dětem daří, jakým způsobem reagují na různé vzdělávací aktivity a jaký pokrok vykazují v různých oblastech rozvoje, jako je komunikace, kreativita, motorické dovednosti či sociální chování.

Pro efektivní reflektivní proces je nezbytné pravidelně sbírat různé důkazy o učení dětí. Tyto důkazy mohou mít podobu konkrétních produktů dětské činnosti, verbálních projevů nebo neverbálních signálů. Učitelé/ky by měli pravidelně hodnotit, jakým způsobem jejich pedagogické přístupy a strategie podporují růst dětí, a zda směřují k plánovaným vzdělávacím cílům. Reflexe je nejen nástrojem pro sebehodnocení, ale i pro vyhodnocování efektivity jednotlivých metod a činností, které byly s dětmi realizovány.

Schopnost sebereflexe je u učitelů/lek v předškolním vzdělávání nezbytná pro neustálý profesní rozvoj. V průběhu hodnocení své práce identifikují silné a slabé stránky svého pedagogického působení. To jim umožňuje stanovovat konkrétní profesní cíle pro další období. Tyto cíle by měly vycházet z pozorování a analýzy dosavadních zkušeností a měly

by být zaměřeny na rozvoj a zlepšení kvalitativních aspektů jejich práce s dětmi.

Jedním z důležitých aspektů reflexe je i spolupráce s kolegy/němi a provázející/m či uvádějící/m učitelem/kou. Pravidelná zpětná vazba od těchto osob poskytuje cenné informace o tom, jakým způsobem může být pedagogické působení vylepšeno. Reflexe a výměna zkušeností mezi učiteli/kami zajišťuje, že každý pedagog se neustále učí a vyvíjí. Takto lze lépe reagovat na aktuální potřeby dětí, přizpůsobovat metodiku a nabídku činností jejich individuálním schopnostem a zajišťovat jejich maximální rozvoj.

Vyhodnocování dosahování vzdělávacích cílů je také důležité pro plánování a přizpůsobování dalších vzdělávacích činností. Pokud učitelé/ky vnímají, jakým způsobem děti naplňují jednotlivé vzdělávací cíle, mohou na tuto skutečnost pružně reagovat a upravit vzdělávací nabídku tak, aby odpovídala aktuálním potřebám dětí. Tím se zajišťuje, že každé dítě má příležitost rozvíjet se v souladu se svým vlastním tempem.

Schopnost reflektovat vlastní pedagogickou praxi a vyhodnocovat rozvoj vzdělávacích cílů vede nejen ke zlepšení kvality práce učitelů/ek, ale i k vytvoření prostředí, kde děti mají příležitost se učit, růst a rozvíjet se v souladu se svými potřebami a možnostmi.

Bibliografie

- Bednářová, J., Dandová, E., Kratochvílová, J., Nádvorníková, H., Syslová, Z., & Šulová, L. (2017). *Školní zralost a její diagnostika*. RAABE.
- Felcmanová, L. (eds). (2019). *Metodika pro práci s dětmi s SVP v předškolním vzdělávání*. Raabe.
- Helus, Z. (2015). *Sociální psychologie pro pedagogy*. Grada.
- Johnová, J., Jurigová, V., & Veselá, M. (2021). *Emoční a komunikační rozvoj dítěte v MŠ*. Technická univerzita v Liberci.
- Johnová, J. (2019). Výzkumná sonda do stavu grafomotorické přípravy dětí předškolního věku. *Gramotnost, pregramotnost, vzdělávání*, 3(2), 47–71.
- Kalhous, Z., & Obst, O. (2002). *Školní didaktika*. Portál.
- Koťátková, S. (2005). *Hry v mateřské škole v teorii a praxi*. Grada.
- Koťátková, S., & Průcha, J. (2013). *Předškolní pedagogika*. Portál.
- Koželuhová, E. (2024). *Činnosti k rozvíjení čtenářské gramotnosti v předškolním vzdělávání*. RAABE.
- Koželuhová, E. (2022). *Čtenářské strategie u předškolních dětí a nečtenářů*. Portál.
- Koželuhová, E., Loudová Stralczyňská, B. & Lipnická, M. (2020). Planning educational content in school curriculum documents: examples of current practice from pre-schools in the Czech Republic and Slovakia. *Pedagogika*, 70(4), 563–586.
- Koželuhová, E., & Koželuh, O. (2024). *Kooperativní činnosti v předškolním vzdělávání*. Raabe.
- Koželuhová, E., Škardová, M. & Loudová Stralczyňská, B. (2025). *Plánování v mateřské škole. Cesta od RVP PV k denní přípravě učitele*. Raabe.
- Krejčová, V., Kargerová, J. & Syslová, Z. (2015). *Individualizace v mateřské škole*. Portál.
- Majerčíková, J., Kasáčová, B. & Kočvarová, I. (2015). *Předškolní edukace a dítě. Výzvy pro pedagogickou teorii a výzkum*. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.
- Michalová, Z. & Kratochvílová, A. (2022). *Sociální dovednosti v mateřské škole. Aktivita k minimalizaci nevhodného chování v předškolním věku a posilování sociálních dovedností*. Grada.
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2025). *MŠMT Metodika: Děti s OMJ v MŠ*. <https://inkluzivniskola.cz/metodika-deti-s-omj-v-ms/>
- Najmonová, M., Lietavcová, M., & Vítečková, M. (2023). *Spolupráce mateřské školy se školským poradenským zařízením*. Pasparta.
- Novák, T. (2013). *Jak vychovat sebevědomé dítě*. Grada.
- Opravilová, E. (2016). *Předškolní pedagogika*. Grada.
- Smith, A., Ch. (2011). *Třída plná pohody*. Portál.
- Svobodová, E. Šmelová, E., Švejsová, H., & Váchová, A. (2010). *Vzdělávání v mateřské škole. Školní a třídní vzdělávací program*. Portál.
- Svobodová, E., & Vítečková, M. (Eds.). (2017). *Osobnost předškolního pedagoga. Sebereflexe, sociální kompetence a jejich rozvíjení*. Portál.

- Syslová, Z. (2012). *Autoevaluace v mateřské škole*. Portál.
- Syslová, Z. (2013). *Profesní kompetence učitele mateřské školy*. Grada.
- Syslová, Z. (2017). *Učitel v předškolním vzdělávání a jeho příprava na profesi*. Masarykova univerzita.
- Syslová, Z., Burkovičová, R., Kropáčková, J., Šilhanová, K. & Štěpánková, L. (2019). *Didaktika mateřské školy*. Wolters Kluwer.
- Syslová, Z. & Chaloupková, L. (2015). *Rámec profesních kvalit učitele mateřské školy*. Masarykova univerzita.
- Syslová, Z. & Štěpánková, L. (2017). *Projektování v mateřské škole*. Masarykova univerzita.
- Šmelová, E. & kol. (2016). *Individualizace ve výchově a vzdělávání dětí předškolního věku*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Šmelová, E., Petrová, A., Souralová, E. & kol. (2015). *Připravenost dětí k zahájení povinné školní docházky v kontextu současného kurikula*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Šmelová, E., Prášilová, M., & kol. (2018). *Didaktika předškolního vzdělávání*. Portál.
- Thorová, K. (2015). *Vývojová psychologie. Proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Portál.

OBLAST 3: PROSTŘEDÍ PRO UČENÍ

Kompetence 3.1: Vytvářím bezpečné prostředí pro učení.

Úroveň 1:

Absolvent/ka učitelství

1. Naplňuji základní předpoklady pro vznik pozitivních vztahů a prostředí důvěry (znám děti jménem, jednám s nimi konzistentně a předvídatelně, sám/sama dodržuji dohodnutá pravidla, uznávám vlastní chyby).

- Oslovuji děti jménem, projevuji zájem o jejich individuální potřeby, mj. prostřednictvím aktivního naslouchání.
- Chovám se k dětem srozumitelně, konzistentně a spravedlivě.
- Dodržuji dohodnutá pravidla a jdu dětem příkladem jejich dodržováním.
- Dokážu uznat vlastní chyby, otevřeně o nich s dětmi komunikuji a podporuji děti v tom, aby se nebály přiznat své vlastní.

2. Komunikuji s dětmi s respektem, tj. partnersky, kulturně, vstřícně a otevřeně, s úctou a pozitivním přijetím každé individuality dítěte. Projevuji zájem o každé dítě, nabízím mu dialog a spolupráci, respektuji jeho sebepojetí, identitu a potřebu autonomie v jednání.

- Komunikuji s dětmi partnersky, vstřícně a otevřeně, vždy s úctou k jejich individualitě.
- Projevuji zájem o každé dítě, aktivně naslouchám a nabízím mu prostor pro vyjádření.
- Respektuji sebepojetí a identitu dítěte, uznávám jeho jedinečnost a potřebu autonomie.
- Nabízím dítěti otevřený dialog a spolupráci, která podporuje jeho osobní rozvoj.
- Vždy pozitivně přijímám dítě takové, jaké je. Vytvářím prostředí, které podporuje jeho sebedůvěru.

3. Vedu děti k tomu, aby se vzájemně poznávaly a budovaly mezi sebou pozitivní vztahy.

- Vytvářím příležitosti, při kterých se děti mohou aktivně seznamovat a lépe poznávat, objevovat společné zájmy, naslouchat si a vzájemně se propojovat, aby se každé dítě cítilo přijato a součástí třídy.
- Vytvářím atmosféru, ve které mohou děti beze strachu vyjadřovat své zkušenosti, názory a pocity.
- Zařazuji aktivity, které podporující spolupráci a sdílené úsilí.

	• Učím děti oceňovat jedinečnost každého z nich. • Rozvívám u dětí respektující komunikaci a schopnost řešení konfliktů.
4. Dávám jasně najevo svůj respekt k lidem různého pohlaví či genderu, barvy pleti, národnosti či etnické příslušnosti, náboženství, sexuální orientace, socioekonomického statusu či původu a vedu k respektu také děti. Vědomě pracuji s vlastními předsudky a rozvívám své interkulturní kompetence.	• Chovám se s úctou ke všem lidem (bez ohledu na jejich sociální pohlaví, etnicitu, národnost, náboženství, sexuální orientaci či socioekonomické zázemí). • Jasně a srozumitelně vyjadřuji podporu inkluzivnímu a respektujícímu prostředí a vedu k tomu děti. • Aktivně předcházím předsudkům a diskriminačnímu chování ve třídě. • Uznávám, že předsudky mohou být součástí mého vnímání, reflektuji je a činně s nimi pracuji, rozvívám své interkulturní kompetence.
5. Cíleně reaguji na rizikové chování dětí, včetně projevů ohrožujících pozitivní vztahy a důvěru ve třídě, zejména na projevy verbální agrese (včetně výsměchu, ponižování apod.) nebo i fyzické agrese; rozpoznávám projevy šikany i v zárodečné fázi a řeším je ve spolupráci s uvádějící/m a provázející/m učitelem či učitelkou či dalšími kolegy a kolegyněmi.	• Sleduji dynamiku ve třídě a citlivě vnímám projevy verbální i fyzické agrese. • Dokážu identifikovat prvotní známky šikany, konfliktů či ohrožení bezpečného prostředí a dále situaci konzultuji s provázejícím učitelem/kou nebo jinými kolegy/němi a odborníky. • Dokážu adekvátně reagovat, tedy jasně a klidně, v případě výsměchu, ponižování či agrese, tedy využít strategií vedoucích k uklidnění situace a ochraně všech dětí.

Úroveň 2: Začínající učitel/ka

6. Podporuji děti v tom, aby projevovaly své názory a potřeby a nebály se při svém učení chybovat, o chybách přemýšlely a dále se z nich učily. Vlastní chyby odkrývám dětem jako příležitosti k učení.

- Povzbuzuji děti, aby sdílely své myšlenky, otázky a strachy bez obav z negativního hodnocení.
- Aktivně naslouchám dětem a reaguji na jejich podněty s respektem a zájmem.
- Vytvářím bezpečné prostředí pro chyby jako přirozenou součást učení, aby děti chybování vnímaly jako přirozené, jako příležitost k růstu, k učení, nikoliv jako selhání.
- Vedu děti k rozboru vlastních chyb a hledání způsobů, jak se z nich poučit, hledat alternativní řešení.
- Sdílím s dětmi své vlastní učící procesy, včetně pochybností, zviditelňuji své chyby, otevřeně o nich mluvím a zapojuji děti do jejich odhalování a opravování.

7. Vedu děti k tomu, aby si uvědomovaly společné zájmy a hodnoty skupiny a vhodně reagovaly na projevy ohrožující pozitivní vztahy ve třídě a respekt k odlišnostem.

- Povzbuzuji děti k hledání toho, co je spojuje, ke spolupráci na společných cílech, přičemž zdůrazňuji význam vzájemné podpory, spolupráce a týmovosti.
- Vedu děti k respektu a toleranci vůči odlišnostem, učím děti vnímat rozdíly jako obohacující součást skupiny.
- Rozvíjím schopnost dětí vhodně reagovat na projevy ohrožující vztahy, aby aktivně a citlivě reagovaly na projevy nespravedlnosti či neúcty, nenásilně a s respektem řešily konfliktní situace.
- Společně s dětmi vytvářím pravidla respektujícího chování.

8. Všímám si fyzických znaků či projevů u dítěte, které mohou naznačovat, že je s ním špatně zacházeno. Pokud se objeví, umím postupovat dle platných předpisů a doporučení, např. podle metodiky KID.²

- Vnímám změny v chování dítěte, jako je úzkost, staženost, agresivita nebo izolace, a všímám si fyzických znaků, jako jsou nevysvětlené modřiny, popáleniny či známky zanedbávání.
- Vytvářím bezpečné prostředí, ve kterém se dítě může otevřeně svěřit, reaguji klidně a bez odsuzování, pokud dítě naznačí problémovou situaci, respektuji důvěrnost sdělení a zacházím s informacemi citlivě a odpovědně.
- Zním postupy a legislativní rámec pro řešení situací ohrožení dítěte a spolupracuji s odpovědnými osobami.
- Jednám tak, aby dítě nebylo vystaveno dalšímu ohrožení nebo stresu.
- Průběžně se seznamuji s aktuálními metodikami a doporučeními v oblasti ochrany dětí.

■ 2: Karta k identifikaci špatného zacházení s dětmi. Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání (2022).

Úroveň 3:

Zkušený/á učitel/ka

9. Systematicky pracuji se třídou s cílem předcházet rizikovému chování a projevům šikany ve fyzickém i digitálním prostředí. Rozpoznávám projevy šikany i v zárodečné fázi a neprodleně je řeším samostatně i ve spolupráci s kolegy/němi, vedením školy či dalšími odborníky a odbornicemi.

- Pravidelně zařazuji aktivity podporující respekt, spolupráci a vytváření bezpečné atmosféry ve třídě.
- Posiluji kulturu otevřené komunikace a důvěry, aby se děti nebály včas upozornit na problém nebo se svěřit.
- Všímám si změn v dynamice třídního kolektivu a vztazích mezi dětmi. Aktivně naslouchám dětem a vnímám neverbální signály, které mohou naznačovat problémy.
- Aktivně eliminuji vzájemné ubližování, a to jak fyzické, tak verbální, především prostřednictvím společně nastavených pravidel chování.
- Vědomě předcházím vzniku rizikového chování a šikany a případné náznaky řeším samostatně nebo ve spolupráci s kolegy/němi a odborníky.

OBLAST 3:

PROSTŘEDÍ PRO UČENÍ

Komentář k významu kompetence 3.1 pro MŠ

Vytváření bezpečného prostředí pro děti je klíčovým prvkem pro jejich úspěšný rozvoj a učení v mateřské škole. Bezpečné prostředí znamená nejen fyzickou ochranu dětí, ale především vytváření podmínek, ve kterých se děti cítí akceptovány, respektovány a podporovány v jejich individuálních potřebách. Základním předpokladem pro vznik takového prostředí je budování pozitivních vztahů, které jsou postaveny na vzájemné důvěře mezi učiteli/-kami a dětmi.

Učitelé/ky musí být schopní/y rozpoznat a reagovat na individuální potřeby každého dítěte. To zahrnuje aktivní naslouchání a otevřený přístup k dětem, které je motivuje k tomu, aby se nebály vyjádřit své pocity, názory a potřeby. Tento přístup nejen podporuje sebeúctu dětí, ale také jejich schopnost komunikovat, řešit problémy a vyjadřovat vlastní názory v bezpečném a podporujícím prostředí. Takto se dětem poskytuje prostor pro vlastní růst a sebereflexi.

Další klíčovou součástí bezpečného prostředí je dodržování dohodnutých pravidel. Učitelé/ky by měli/y být konzistentní a spravedliví/é v komunikaci a jednání s dětmi. To znamená nejen respektování pravidel, ale také jejich modelování – učitelé/ky by měli/y dětem ukazovat, jak se chovat v souladu s těmito pravidly, a tím posilovat důvěru v prostředí mateřské školy. Důležité je také uznání vlastních chyb a jejich otevřené komunikování dětem, čímž se modeluje schopnost přijímat chyby a vnímat je jako příležitosti k učení.

Ve vytváření bezpečného prostředí nesmí chybět ani podpora pro

vzájemné poznávání mezi dětmi. Učitelé/ky by měli/y vytvářet příležitosti pro děti, aby se seznamovaly, sdílely zkušenosti a aktivně spolupracovaly. Takové aktivity posilují soudržnost třídy a umožňují dětem, aby se cítily součástí kolektivu. Děti se učí vzájemnému respektu, oceňování rozdílů a spolupráci, což jsou dovednosti nezbytné pro jejich osobní i sociální rozvoj.

V prostředí mateřské školy je rovněž nezbytné věnovat pozornost inkluzivnímu a respektujícímu přístupu ke všem dětem, bez ohledu na jejich pohlaví, etnický původ, národnost nebo jiné odlišnosti. Učitelé/ky mají zásadní roli v tom, jakým způsobem děti vnímají rozmanitost. Učitelé/ky by měli/y nejen aktivně předcházet předsudkům a diskriminaci, ale měli/y by si uvědomovat, jaký vliv mají jejich vlastní postoje na děti, a pracovat na rozvoji vlastních interkulturních kompetencí, aby mohli/y pomáhat dětem při vytváření pozitivního postoje k rozdílům a odlišnostem v jejich okolí.

V rámci bezpečného prostředí je také důležité věnovat se prevenci rizikového chování, včetně projevů šikany a agrese. Učitelé/ky by měli/y sledovat dynamiku ve třídě, identifikovat první známky problémového chování a včas zasáhnout, aby nedošlo k narušení bezpečného prostředí. Pokud se objeví projevy šikany nebo jiné negativní chování, je nutné situaci konzultovat s dalšími kolegy/němi a odborníky a hledat způsob, jak bezpečně a citlivě řešit problém, aniž by došlo k dalšímu ohrožení dětí. Vytvářením pravidel respektujícího chování a aktivním řešením konfliktů pomáhají učitelé/ky dětem lépe pochopit, jak reagovat na

nespravedlnost a neúctu v jejich okolí.

Bezpečné prostředí pro učení je tak nejen o ochraně dětí před nebezpečím, ale i o podpoře jejich osobnostního rozvoje, sebeúcty, a schopnosti komunikovat, spolupracovat a vyjadřovat se. Tento přístup pomáhá dětem růst v respektujících vztazích a učí je, jak se orientovat v sociálním prostředí. Učitelé/ky, kteří/které se věnují vytváření takového prostředí, podporují děti v jejich přirozené zvědavosti, motivaci a ochotě učit se nové věci.

OBLAST 3: PROSTŘEDÍ PRO UČENÍ

Kompetence 3.2: Vedu děti k chování podporujícímu učení a ke spolupráci.

Úroveň 1:

Absolvent/ka učitelství

1. Vedu děti ke spolupráci a vzájemné podpoře při učení. S prvky konkurence a soutěživosti nakládám tak, aby nebyla narušena spolupráce a vzájemná podpora ve třídě.

- Vytvářím příležitosti pro společné řešení úkolů a vzájemnou pomoc, vedu děti k tomu, aby si navzájem pomáhaly, poskytovaly si zpětnou vazbu a povzbuzovaly se.
- Povzbuzuji děti k aktivnímu sdílení znalostí, zkušeností a strategií učení a podporuji děti v oceňování úspěchů ostatních a respektování rozdílných učebních temp.
- Dbám na to, aby každé dítě mělo možnost zažít úspěch a přispět ke společnému výsledku.
- Reaguji na situace, kdy soutěžení oslabuje spolupráci nebo znevýhodňuje některé děti.

2. Vedu děti k tomu, aby si uvědomovaly emoce a potřeby sebe sama i druhých a aby si uvědomovaly dopady vlastního chování na sebe i ostatní. Podporuji děti v rozvoji socioemočních dovedností.

- Povzbuzuji děti, aby si uvědomovaly a pojmenovávaly své emoce, pomáhám jim porozumět svým potřebám a hledat způsoby, jak je naplňovat.
- Vedu děti k vnímání emocí a potřeb druhých, rozvíjím u nich empatii.
- Rozvíjím u dětí schopnost reflektovat vlastní chování a jeho dopady, podporuji je v odpovědnosti za své chování a hledání řešení konfliktních situací.
- Začleňuji aktivity zaměřené na komunikaci, spolupráci a řešení konfliktů.
- Učím děti techniky zvládnání emocí, jako je seberegulace a asertivní komunikace.

3. Vedu děti k efektivní organizaci práce, k osvojování strategií a návyků, které usnadňují učení.

- Pomáhám dětem rozvrhnout si čas a úkoly tak, aby je zvládaly bez zbytečného stresu. Vedu je k tomu, aby si stanovovaly realistické cíle a postupovaly systematicky.
- Seznamuji děti s různými strategiemi učení.
- Rozvíjím u dětí zodpovědnost a samostatnost při učení, soustředění a pravidelnost.
- Učím děti překonávat překážky a vytrvat i při náročnějších úkolech.

4. Předcházím chování dětí, které ohrožuje prostředí vhodné pro práci, a cíleně na něj reaguji, když se objeví. Vyjasňuji očekávané chování, oceňuji a upevňuji chování podporující učení. Využívám přitom popisnou zpětnou vazbu a opírám se o komunikovaná očekávání a pravidla.

- Vytvářím podporující a motivující učební prostředí.

- Společně s dětmi vytvářím srozumitelná pravidla chování a pravidelně je zařazuji do každodenních činností.
- Začleňuji preventivní strategie, které podporují soustředění, spolupráci a vytváření pozitivní atmosféry.
- Posiluji pozitivní vzorce chování tím, že je oceňuji a ukazuji jejich přínos pro učení dětí.
- Cíleně a adekvátně reaguji na nevhodné chování a aktivně usměrňuji děti.
- Poskytuji dětem popisnou zpětnou vazbu, která je vede k sebezrovoji a umožňuji jim reflektovat své jednání a hledat způsoby zlepšení.

Úroveň 2:

Začínající učitel/ka

5. Stanovuji spolu s dětmi pravidla pro jednání ve třídě, jejichž cílem je vytváření prostředí vhodného pro učení a bezpečného prostředí (viz kompetence 3.1). Dávám dětem prostor pravidla spoluvytvářet. Společně s dětmi definujeme důsledky jejich nedodržení.

- Společně s dětmi vytvářím jasná, konkrétní a pochopitelná pravidla, důsledky jejich nedodržení. Zdůrazňuji souvislost mezi pravidly, vzájemným respektem a efektivním učením.
- Vedu děti k pochopení odpovědnosti za své jednání a jeho dopad na ostatní.
- Pravidelně s dětmi reflektuji, zda pravidla fungují a zda je třeba je upravit.

6. Průběžně využívám vzniklých situací k nácviku vhodného chování, příklady vhodného chování zviditelňuji pozitivní zpětnou vazbou a oceněním.

- Reaguji na každodenní situace tak, aby sloužily jako příležitost k rozvoji sociálních a emočních dovedností dětí.
- Pomáhám dětem porozumět souvislostem mezi jejich chováním a jeho dopadem na ostatní.
- Jasně popisuji, co bylo na chování pozitivní a proč je důležité. Oceňuji a posiluji žádoucí vzorce chování.
- Zapojuji děti do situací, kde si mohou bezpečně vyzkoušet různé způsoby jednání.

7. V případě narušení pozitivního prostředí pro učení a vztahů ve třídě hledám způsob nápravy a spolupracuji přitom s kolegy/němi a vedením školy. Využívám výzkumně podložené strategie reagování na náročné chování.

- Volím adekvátní strategie pro řešení náročného chování. Uplatňuji přístupy a techniky založené na odborných poznatcích a osvědčených postupech. Reaguji klidně a srozumitelně, přičemž podporuji respektující komunikaci mezi dětmi.
- Hledám efektivní způsoby nápravy.
- Usiluji o spravedlivé a konstruktivní řešení, které pomáhá nejen jednotlivcům, ale i celé třídě.
- Spolupracuji s kolegy/němi a vedením školy, konzultuji situaci s ostatními pedagogy a využívám jejich zkušeností.
- Pracuji na prevenci dalších podobných situací a posiluji vztahy ve třídě.

8. Pracuji se třídou jako s týmem jedinečných osobností a usiluji o rozvoj kvalitních vztahů ve třídě.

- Respektuji individuální potřeby, zájmy a silné stránky každého dítěte a podporuji děti v sebepoznání a zdravém sebevědomí.
- Dbám na koherenci mezi týmovou a individuální složkou třídy.
- Vedu děti k tomu, aby vnímaly třídu jako bezpečný a respektující prostor.
- Učím děti uvědomovat si, jak jejich chování ovlivňuje vztahy ve třídě.

Úroveň 3:

Zkušený/á učitel/ka

9. Systematicky vedu děti k samostatnosti a odpovědnosti. Při komunikaci jim dávám prostor pro autonomii; direktivnější způsoby komunikace využívám jen v opodstatněných případech (např. nebezpečí) jako vědomý nástroj.

- Povzbuzuji děti k samostatnému řešení úkolů, problémů a konfliktů. Vedu je k uvědomění si důsledků vlastních rozhodnutí a k přijetí odpovědnosti za ně.
- Dávám dětem prostor pro autonomii v komunikaci. Naslouchám jejich názorům, respektuji je a zapojuji je do rozhodovacích procesů. Umožňuji jim vyjadřovat své myšlenky a pocity bez obav z negativních důsledků.
- Volím přístup odpovídající situaci – direktivnější přístup využívám jen v případech ohrožení bezpečí či nutné rychlé reakce.
- Učím děti rozlišovat různé způsoby komunikace a chápat jejich význam v různých situacích.
- Průběžně hodnotím, reflektuji, zda moje komunikace podporuje autonomii a odpovědnost dětí.

OBLAST 3:

PROSTŘEDÍ PRO UČENÍ

Komentář k významu kompetence 3.2 pro MŠ

V mateřské škole je důležité, aby učitelé/ky vedli/y děti k vzájemné pomoci, podpoře, spolupráci a učili/y děti oceňovat úspěchy ostatních. Při vytváření příležitostí pro spolupráci je nezbytné podpořit děti v aktivním sdílení svých zkušeností, znalostí, učebních strategií i poskytování zpětné vazby. Tento přístup nejen posiluje vztahy mezi dětmi, ale zároveň zvyšuje jejich zodpovědnost za vlastní učení. Spolupráce podporuje důležité sociální dovednosti, jako je komunikace, schopnost řešit problémy a pracovat v týmu.

Soutěžení a konkurence jsou přirozenou součástí dětského vývoje, ale učitelé/ky musí zajistit, aby tyto prvky nenarušovaly spolupráci a vzájemnou podporu mezi dětmi. Je důležité, aby každé dítě mělo příležitost zažít úspěch. Když děti soutěží, měly by se zaměřit na vlastní pokrok a úspěchy, nikoli na porážku ostatních. Pokud soutěžení začíná znevýhodňovat některé děti nebo snižovat jejich motivaci, učitelé/ky by měli/y upravit způsob, jakým soutěže probíhají, aby byly v souladu s hodnotami spolupráce a týmové práce.

Dalším zásadním bodem je podpora rozvoje socioemočních dovedností dětí. Učitelé/ky by měli aktivně podporovat děti, aby si uvědomovaly a vyjadřovaly své emoce, porozuměly vlastním potřebám a hledaly způsoby, jak je naplňovat. Podobně je důležité učit děti rozpoznávat

emoce a potřeby druhých. Tato dovednost je nezbytná pro budování pozitivních vztahů a zdravé sociální interakce.

Reflexe vlastního chování a jeho dopadů na ostatní je klíčovým aspektem v rozvoji dětí. Učitelé/ky by měli/y děti podporovat v odpovědnosti za jejich chování a vést je k hledání řešení v konfliktních situacích.

Vytváření pravidel pro chování ve třídě je nezbytné pro udržení bezpečného a pozitivního prostředí pro učení. Učitelé/ky by měli/y s dětmi pravidelně diskutovat a vytvářet jasná a konkrétní pravidla chování, která podporují vzájemný respekt a soustředění. Vzájemná spolupráce při vytváření těchto pravidel zajišťuje, že jsou pro děti pochopitelná a přijatelná.

V případě narušení pozitivního prostředí pro učení je důležité, aby učitelé/ky reagovali/y adekvátně a klidně, čímž zachovávají respektující komunikaci mezi dětmi. Každá situace, která by mohla narušit soustředění nebo vzájemnou podporu, by měla být využita jako příležitost pro nácvik vhodného chování a rozvoj socioemočních dovedností. Poskytování popisné zpětné vazby a ocenění pozitivního chování vede děti k seberozvoji a zlepšení vztahů ve třídě.

OBLAST 3: PROSTŘEDÍ PRO UČENÍ

Kompetence 3.3: Zajišťuji vhodné uspořádání fyzického prostoru i digitálního prostředí, kde se učení odehrává.

Úroveň 1:

Absolvent/ka učitelství

1. Uvědomuji si vliv prostředí a prostorového uspořádání třídy, vybavení a pomůcek na učení dětí.

- Uvědomuji si, jak prostorové uspořádání třídy ovlivňuje soustředění, spolupráci a pohodu dětí, a pravidelně reflektuji, jak různé prvky prostředí (např. osvětlení, hluk, uspořádání stolků) působí na atmosféru třídy.
- Upravuji prostor třídy podle potřeb dětí a vzdělávacích cílů, využívám různé zóny a centra aktivit.
- Zajišťuji dostatek místa pro pohyb, individuální i skupinovou práci, aby děti měly prostor pro aktivní učení.
- Vybírám pomůcky, které jsou snadno dostupné a efektivně využitelné pro děti, čímž podporuji jejich samostatnost a aktivitu.
- Dbám na to, aby prostředí bylo estetické, přehledné a motivující k učení, a podporuji aktivní zapojení dětí do úpravy třídy, aby se cítily součástí prostoru, ve kterém se učí.

2. Uvědomuji si dopady nastavení digitálních nástrojů, digitálního prostředí a jeho uživatelské přístupnosti a použitelnosti na učení dětí

- Reflektuji, jak různé digitální nástroje ovlivňují soustředění, motivaci a efektivitu učení.
- Zvažuji, kdy a jakým způsobem využít digitální technologie, aby podpořily porozumění a aktivní zapojení dětí.
- Vybírám a nastavuji digitální prostředí tak, aby bylo intuitivní a snadno použitelné pro všechny děti.
- Učím děti, jak pracovat s digitálními nástroji bezpečně, eticky a efektivně.
- Průběžně reflektuji a přizpůsobuji digitální prostředí na základě zpětné vazby dětí.

3. Efektivně využívám různé možnosti přizpůsobení prostorového uspořádání třídy, vybavení a pomůcek v závislosti na

- Uspořádání prostoru volím tak, aby podporovalo zvolenou činnost.
- Průběžně reflektuji, jak prostorové řešení ovlivňuje soustředění a aktivitu dětí.
- Vybírám a rozmísťuji pomůcky tak, aby byly snadno dostupné a podporovaly průběh činnosti. Dbám na to,

zvolených cílech.

aby pomůcky odpovídaly věku dětí, jejich potřebám a různým způsobům učení.

- Jsem schopen/schopna rychle přizpůsobit uspořádání třídy podle aktuálních aktivit a potřeb dětí. Umožňuji dětem aktivně se podílet na změnách prostorového uspořádání podle jejich potřeb.

4. Efektivně využívám dostupné digitální nástroje a prostředí pro podporu učení dětí v souladu s pravidly školy a digitálními kompetencemi dětí.

- Vybírám digitální nástroje a prostředí, které odpovídají věku, dovednostem a učebním cílům dětí. Přizpůsobuji výběr digitálních nástrojů tak, aby podporovaly aktivní zapojení dětí do učení.
- Digitální technologie využívám k rozšíření možností učení, nikoliv jen jako náhradu tradičních metod.
- Dbám na to, aby používání digitálních technologií odpovídalo školním směrnicím a zásadám bezpečnosti.
- Pomáhám dětem rozvíjet dovednosti v oblasti digitální gramotnosti, bezpečnosti a etiky v online prostředí. Vedu děti k efektivnímu, kritickému a odpovědnému využívání digitálních technologií.
- Hodnotím efektivitu použitých digitálních nástrojů a přizpůsobuji je potřebám dětí.

Úroveň 2:

Začínající učitel/ka

5. Volím vhodná venkovní a mimoškolní prostředí pro vzdělávání v závislosti na cílech vzdělávání zejména s ohledem na možnost fyzického pohybu a zážitkového učení pro děti.

- Využívám venkovní a mimoškolní prostředí k prohloubení učiva a rozvoji dovedností dětí.
- Vybírám prostředí, která umožňují přirozený pohyb a podporují zdravý životní styl, a zařazuji aktivity, které propojují pohyb s učením a zvyšují motivaci dětí.
- Vybírám místa, která nabízejí možnosti pro smyslové vnímání, objevování a praktické poznávání, a zapojuji děti do aktivního objevování, experimentování a spolupráce.
- Plánuji aktivity s ohledem na bezpečnostní opatření a pravidla pro práci mimo prostředí mateřské školy, ujistím se, že děti znají pravidla chování a orientují se v novém prostředí.
- Průběžně reflektuji přínos venkovního a mimoškolního učení, vyhodnocuji, jak tyto aktivity přispívají k rozvoji dětí a jejich učení.

Úroveň 3:

Zkušený/á učitel/ka

6. Ve spolupráci s kolegy/ěmi a vedením školy zajišťuji, aby prostorové uspořádání třídy, nastavení digitálního prostředí, vybavení a pomůcky poskytovaly dětem optimální podmínky pro učení.

- Aktivně komunikuji s kolegy/němi a vedením školy o potřebách a možnostech úpravy prostoru, digitálního prostředí a vybavení. Sdílím své osvědčené postupy a zkušenosti pro zlepšení fyzického i digitálního prostředí.
- Přizpůsobuji prostorové uspořádání třídy podle typu činností a potřeb dětí. Zajišťuji, aby prostředí třídy podporovalo spolupráci, koncentraci i individuální práci.
- Vybírám a přizpůsobuji digitální nástroje tak, aby byly přístupné a podporovaly efektivní učení. Zajišťuji, aby digitální prostředí bylo uživatelsky přívětivé, bezpečné a odpovídalo digitálním kompetencím dětí.
- Spolupracuji na tom, aby děti měly k dispozici pomůcky odpovídající jejich učebním potřebám. Dbám na to, aby vybavení bylo funkční, efektivně využívané a podporovalo různé způsoby učení.
- Zjišťuji zpětnou vazbu od dětí a kolegů/yň a přizpůsobuji prostředí podle aktuálních potřeb. Sleduji nové trendy v oblasti uspořádání tříd, digitálních nástrojů a pomůcek a navrhuji jejich implementaci.

OBLAST 3:

PROSTŘEDÍ PRO UČENÍ

Komentář k významu kompetence 3.3 pro MŠ

V mateřské škole je kladen velký důraz na to, jak prostředí třídy ovlivňuje nejen schopnost dětí se soustředit, ale také na jejich interakce a spolupráci. Učitelé/ky by měli/y být schopni/y vědomě upravovat prostor, aby podporoval pohodu, soustředění, a zejména pozitivní vztahy mezi dětmi. To zahrnuje promyšlené umístění nábytku, osvětlení, hluk a další prvky, které mohou mít vliv na atmosféru. Také je důležité mít prostor pro různé typy činností, jak pro individuální práci, tak pro skupinovou spolupráci.

Učitelé/ky by měli/y reagovat na potřeby dětí tím, že upravují prostor podle aktuálních činností, což může zahrnovat i využívání center aktivit, která umožní dětem zažít různé způsoby učení v jednom prostoru. Vhodné je zapojení dětí do úprav třídy, což podporuje jejich pocit vlastní zodpovědnosti a přináší do prostoru třídy větší smysl a motivaci. Třída by měla být vizuálně přehledná, estetická a motivující.

Dalším klíčovým prvkem je využívání digitálního prostředí. Využití digitálních nástrojů a technologií může být efektivní v podporování učení, pokud je správně nastavena jejich použitelnost a přístupnost. Učitelé/ky by měli/y reflektovat, jak různé digitální nástroje ovlivňují

soustředění a motivaci dětí, a zvažovat, jak je využít k podpoře aktivního zapojení dětí. Je kladen důraz na to, aby děti měly k dispozici technologie, které jsou intuitivní a snadno použitelné, a zároveň je třeba dbát na to, aby byly všechny digitální nástroje bezpečné a etické. K tomu patří i vzdělávání o bezpečném používání digitálních technologií, což je v dnešní době nepostradatelná součást rozvoje digitální gramotnosti u dětí.

Při využívání digitálních nástrojů je důležité, aby technologie byly voleny tak, aby přispívaly k aktivnímu učení dětí a rozšiřovaly možnosti jejich vzdělávání, nikoli jen jako náhrada tradičních metod. Učitelé/ky by měli/y pravidelně reflektovat efektivitu digitálních nástrojů a upravovat je podle potřeb dětí, aby byly co nejvíce přínosné.

Kromě práce s fyzickým prostorem a digitálními nástroji je také důležité zahrnout do vzdělávání aktivity, které podporují pohyb a zážitkové učení. Práce s venkovním a mimoškolním prostředím umožňuje dětem zažít učení v reálném světě. Učitelé/ky by měli/y věnovat pozornost volbě prostředí, které zajišťuje bezpečné a stimulační podmínky pro učení, je flexibilní k potřebám dětí a umožňuje dětem přirozený pohyb.

Bibliografie

- Bednářová, J. & Šmardová, V. (2015). *Diagnostika dítěte předškolního věku. Co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let*. Computer Press.
- Havlínová, M., Vencálková, E., & kol. (2008). *Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole*. Portál.
- Helus, Z. (2009). *Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. Portál.
- Helus, Z. (2015). *Sociální psychologie pro pedagogy*. Grada.
- Horká, H., & Syslová, Z. (2011). *Studie k předškolní pedagogice*. Masarykova univerzita.
- Hoskovcová, S. (2006). *Psychická odolnost předškolního dítěte*. Grada.
- Chvál, M., & Kropáčková, J. (2017). Sociální dovednosti předškolních dětí a jejich vliv na odklad povinné školní docházky a dosahovaný školní úspěch na konci 1. ročníku základní školy. *Orbis Scholae*, 11 (1), 93–117.
- Koťátková, S. (2005). *Hry v mateřské škole v teorii a praxi*. Grada.
- Koželuhová, E., & Koželuh, O. (2024). *Kooperativní činnosti v předškolním vzdělávání*. Raabe.
- Najmonová, M., Lietavcová, M., & Vítečková, M. (2023). *Spolupráce mateřské školy se školským poradenským zařízením*. Pasparta.
- Open Society Foundations. (2020). *Předškolní vzdělávání orientované na dítě. Přístup Step by Step / Začít spolu*. OSF.
- Petrová, A., Souralová, E., & Šmelová, E. (2017). *Společenské aspekty inkluze*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2025). *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. <https://prohlednout.rvp.cz/predskolni-vzdelavani>.
- Smith, A., Ch. (2011). *Třída plná pohody*. Portál.
- Syslová, Z. (2012). *Autoevaluace v mateřské škole. Cesta ke kvalitě vzdělávání*. Portál.
- Syslová, Z., Burkovičová, R., Kropáčková, J., Šilhanová, K., & Štěpánková, L. (2019). *Didaktika mateřské školy*. Wolters Kluwer.
- Syslová, Z., Najvarová, V., Nováková, E., Pospíchalová, A., & Václavková, K. (2022). *Věkově heterogenní třídy v mateřské škole*. Wolters Kluwer.
- Šmelová, E. & kol. (2016). *Individualizace ve výchově a vzdělávání dětí předškolního věku*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Šmelová, E., Prášilová, M., & kol. (2018). *Didaktika předškolního vzdělávání*. Portál.

OBLAST 4: ZPĚTNÁ VAZBA A HODNOCENÍ

Kompetence 4.1: Hodnotím na základě kritérií a vedu k tomu také děti.

Úroveň 1:

Absolvent/ka učitelství

1. Pro hodnocení činností dětí a jejich pokroku v učení využívám popisná kritéria. Tato kritéria jsou jim srozumitelná a korespondují s cíli vzdělávání. Při nastavování kritérií zohledňuji nejen očekávané výstupy, ale i evidenci o dosavadním pokroku dětí. S cíli učení i s kritérii pro hodnocení je včas seznamuji.

- Stanovuji si popisná kritéria pro hodnocení činností dětí a jejich pokroku. Tato kritéria popisují konkrétně a věcně. Oceňuji silné stránky pokroku dítěte, ale dokážu formulovat i jeho nedostatky.
- Popisná kritéria hodnocení činností a pokroku dětí si stanovuji v souladu s cíli a zároveň s respektem k individualitě dítěte.
- Individuální pokroky dětí zaznamenávám do portfolia dítěte, které využívám pro hodnocení a plánování další práce.
- Oceňuji snahu dítěte, jeho pokrok a srovnávám ho pouze s dítětem samotným.

2. Vedu děti k sebehodnocení na základě kritérií, kterým rozumějí, a podporuji tím jejich odpovědnost za vlastní učení. Poskytuji jim k tomu nástroje, včetně digitálních.

- Společně s dětmi vytvářím kritéria hodnocení jejich činnosti a systematicky je vedu k sebehodnocení.
- U sebehodnocení dětí postupuji systematicky, promyšleně, volím vhodné nástroje (kresba, hodnotící kruh, sebehodnotící listy založené na grafických symbolech, deníky sebehodnocení aj.). To vše volím s ohledem k jeho individualitě.

3. Vedu děti k vzájemnému hodnocení pokroku v učení na základě jim srozumitelných kritérií, a to za předpokladu, že se při tom daří zachovávat bezpečné prostředí (kompetence 3.1).

- Kritéria pro hodnocení pokroku dítěte dostatečně vysvětluji a zdůvodňuji. Podporuji děti ve vzájemném hodnocení na základě stanovených kritérií, vedu je ke zdůvodňování svého hodnocení a kladení otázek.
- Vedu děti k respektování činnosti ostatních (spontánní činnosti, hry apod.) a názoru ostatních.
- Při hodnocení cíleně rozvíjím otevřené a pozitivní vzájemné vztahy mezi dětmi a přijímající atmosféru během hodnocení.

4. Využívám různorodé metody a formy hodnocení v závislosti na oborových i dalších cílech vzdělávání a sleduji jejich dopad na děti. Dávám tak dětem příležitost různým způsobem prokázat a ověřit si, co se naučili.

- Při volbě metod zohledňuji individualitu a aktuální situaci dětí. Vytvářím hodnotící situace, v nichž bude moci dítě zažít pocit úspěchu v rámci své vývojové úrovně.
- Využívám pestré nástroje a různé příležitosti k poskytnutí zpětné vazby dětem a jejich autoevaluaci.

Úroveň 2:
Začínající učitel/ka

5. Zapojuji děti do tvorby kritérií pro hodnocení jejich učení.

- Kritéria pro hodnocení práce vytvářím společně s dětmi s ohledem na jejich individuální potřeby. Ověřuji si, že jim děti rozumí a ví, že hodnocení je součástí učení, ne prostředkem kontroly.
- Vedu děti k tomu, že hodnotíme proces a výsledek práce dítěte, ne jeho osobu.
- Posiluji silné stránky dítěte, citlivě pojmenovávám jeho slabé stránky a navrhuji optimální řešení.

6. Spolupracuji s kolegy a kolegyněmi na formulaci či sladování kritérií pro hodnocení individuálního pokroku dítěte.

- Mám znalosti z oblasti pedagogické diagnostiky a dokážu je v praxi uplatnit. Na základě toho diskutuji se svým/svou uvádějícím/m a provázejícím/m učitelem/kou a ostatními kolegy/němi efektivní možnosti záznamu individuálního pokroku dítěte.
- Používám portfolio dítěte k dokumentaci vývoje dítěte. Kontinuálně diskutuji s kolegy/němi jednotlivé části portfolio, jeho strukturu a kritéria vzhledem k cílům vzdělávacího procesu.
- Aktivně sleduji nové trendy v hodnocení vzdělávacích pokroků dětí v předškolním vzdělávání a diskutuji jejich možné využití s kolegy/němi.
- S uvádějícím a provázejícím učitelem/kou a ostatními kolegy/němi spolupracuji na sladování kritérií pro hodnocení individuálního pokroku dítěte. Dbám na to, aby děti vnímaly kritéria jako součást učení.

Úroveň 3:

Zkušený/á učitel/ka

7. Samostatně vytvářím a využívám vhodná kritéria pro průběžné dlouhodobé hodnocení pokroku dětí v učení a v osvojování kompetencí.

- Vytvářím komplexní systém průběžného a dlouhodobého hodnocení pokroku dětí, tak aby zachytil jeho jedinečnou cestu vzděláváním.
- Kritéria pro průběžné a dlouhodobé hodnocení koncipuji tak, aby zachytila jednak silné stránky dítěte, ale také oblasti, v nichž se potřebuje dále rozvíjet. Na základě toho plánuji další vzdělávací činnosti.
- Kritéria pro průběžné a dlouhodobé hodnocení vytvářím a využívám s ohledem na bezpečné prostředí.

OBLAST 4:

ZPĚTNÁ VAZBA A HODNOCENÍ

Komentář k významu kompetence 4.1 pro MŠ

Hodnocení na základě popisných kritérií umožňuje dětem nejen reflektovat jejich pokrok, ale také aktivně se podílet na sebehodnocení a vzájemném hodnocení, přispívá k rozvoji odpovědnosti za vlastní učení.

V rámci hodnocení činností dětí je zásadní používat srozumitelná popisná kritéria, která jsou přizpůsobena individuálním potřebám dětí a korespondují s cíli vzdělávacího procesu, oceňují silné stránky dítěte a zároveň formulují oblasti, kde dítě potřebuje další podporu. Kritéria musí být srozumitelná pro děti, a to nejen pro samotné hodnocení, ale i pro porozumění procesu učení. Tento přístup k hodnocení, kdy se oceňují pokroky dětí, nikoli pouze jejich výsledky, pomáhá dětem chápat hodnocení jako součást jejich osobního růstu, nikoli jako nástroj kontroly.

Sebehodnocení, které se odráží v této kompetenci, je cenným nástrojem pro posílení zodpovědnosti dětí za vlastní učení. Děti se učí hodnotit svůj pokrok a učit se z vlastních chyb. Pro hodnocení je vhodné využívat různé metody a nástroje, jako jsou například kresby, hodnotící kruhy, sebehodnotící listy nebo deníky sebehodnocení, které odpovídají věku dětí a jejich individuálním potřebám.

V rámci vzájemného hodnocení je důležité dbát na to, aby probíhalo

v bezpečném a podpůrném prostředí, které respektuje individuální tempo dětí. Vzájemné hodnocení pomáhá dětem uvědomit si různé perspektivy a rozvíjet empatii. V tomto procesu je důležité, aby děti měly možnost vyjadřovat své názory a pocity a aby se naučily formulovat konstruktivní zpětnou vazbu, která podporuje pozitivní vztahy ve třídě. Učitelé/ky by měli/y dbát na to, aby hodnocení nevytvářelo mezi dětmi negativní konkurenci, ale naopak podporovalo spolupráci a vzájemnou pomoc.

Jedním z klíčových aspektů hodnocení je zapojení dětí do tvorby kritérií pro hodnocení jejich učení. Tento přístup podporuje aktivní účast dětí v celém procesu, a zároveň jim pomáhá lépe pochopit, jak hodnocení souvisí s jejich osobním rozvojem. Když děti společně s učitelem/kou vytvářejí kritéria, mají větší motivaci je dodržovat a usilovat o dosažení stanovených cílů.

Spolupráci s kolegy/němi lze využít např. při formulaci kritérií pro hodnocení pokroku dětí. Vzájemná diskuse o efektivních způsobech hodnocení, využívání portfolií a sdílení zkušeností přispívají k obohacení pedagogické praxe a zajišťují, že hodnocení je vždy v souladu s cíli a potřebami dětí. Sdílení osvědčených metod hodnocení přispívá k jednotnému a spravedlivému přístupu k hodnocení napříč třídami.

OBLAST 4: ZPĚTNÁ VAZBA A HODNOCENÍ

Kompetence 4.2: Poskytuji a přijímám zpětnou vazbu a vedu k tomu také děti.

Úroveň 1:

Absolvent/ka učitelství

1. Rozumím významu zpětné vazby pro učení dětí a uvědomuji si význam chyb pro učení.

- Zpětnou vazbu vnímám jako nezbytnou součást vzdělávacího procesu a využívám ji pro další učení dětí.
- V průběhu vzdělávacího procesu efektivně pracuji s chybou jako příležitostí k učení a vedu k tomu také děti.
- Přijímám zpětnou vazbu od kolegů/yň a vnímám ji jako nástroj profesního rozvoje.

2. Poskytuji zpětnou vazbu tak, aby byla efektivně využitelná pro další učení dětí, tj. aby ukazovala další krok ke zlepšení, byla respektující, konkrétní, včasná a konstruktivní. Preferuji pozitivní zpětnou vazbu, tj. oceňuji to, co se daří, a zároveň nezamlčuji slabší stránky. Vedu k poskytování takové zpětné vazby také děti.

- Zpětnou vazbu formuluji konkrétně a jasně (včetně nedostatků). Zaměřuji se na hodnocení silné stránky činnosti dětí. U popisu nedostatků směřuji dítě k tomu, co může udělat pro zlepšení práce v budoucnu.
- Využívám pozitivní zpětnou vazbu jako prostředek k posilování vnitřní motivace k učení.

3. Rozlišuji mezi popisným a hodnotícím jazykem, využívám popisný jazyk jako podstatnou součást zpětné vazby a vedu k tomu děti.

- Respektuji, že se děti učí a poznávají různými způsoby (vzhledem k jejich individuálním zvláštěnostem), tomu přizpůsobuji popisný jazyk při poskytování zpětné vazby.
- Vyhýbám se posuzovacímu jazyku při poskytování zpětné vazby. Dávám si pozor, aby nedošlo k obecnému posouzení a nálepkování.
- Učím děti formulovat a zdůvodňovat zpětnou vazbu za využití popisného jazyka.

Úroveň 2:

Začínající učitel/ka

4. Opírám zpětnou vazbu o kritéria (viz kompetence 4.1) tak, aby děti vedla k porozumění tomu, co je v hodnocené činnosti důležité, a jak je možné ji zlepšovat, a tím posilovala jejich vnitřní motivaci k učení.

- Využívám kritéria pro hodnocení k formulaci zpětné vazby. Zpětná vazba je respektující, pozitivní, konkrétní a motivující k dalšímu učení.
- Zpětnou vazbu na základě kritérií formuluji tak, aby byla přiměřená věku dětí, vedla k porozumění tomu, co a jak je možné v budoucnu zlepšovat.

5. Využívám různé způsoby poskytování zpětné vazby dětem na jejich práci, tj. od rychlých a okamžitých forem zpětné vazby (např. ústní ocenění, palec nahoru, úsměv), po podrobnější a časově náročnější zpětnou vazbu (např. písemná zpětná vazba, slovní hodnocení apod.).

- Zním a využívám různé metody a formy poskytování zpětné vazby dětem jako efektivního zdroje učení se.
- Využívám různé nástroje a způsoby poskytování průběžné zpětné vazby dětem na jejich práci (grafické znázornění, ústní formulace, mimika).
- Hodnocení propojuji s konkrétními situacemi, aby mělo dítě jasnou představu a příklad hodnocené činnosti či aktivity. Postupuji systematicky a věcně, tak aby byl zřejmý progres dítěte a jeho další potřeby v oblasti rozvoje.

Úroveň 3:

Zkušený/á učitel/ka

6. Systematicky analyzuji chyby dětí i vlastní a využívám je jako příležitosti pro další učení.

- Analyzuji chyby své i dětí a dokážu s nimi pracovat, využívám je jako prostředek k učení.
- Podporuji děti, aby chyby hledaly samy, a nacházely řešení, jak je napravit.

OBLAST 4:

ZPĚTNÁ VAZBA A HODNOCENÍ

Komentář k významu kompetence 4.2 pro MŠ

Efektivní zpětná vazba je respektující, konkrétní, včasná a motivující, a zároveň podporuje seberozvoj dětí. Učitelé/ky by měli/y umět využít zpětnou vazbu jako nástroj k posílení vnitřní motivace dětí a zároveň jim ukázat cestu k dalšímu zlepšení. Zpětná vazba by měla být v souladu s individuálními potřebami každého dítěte, přičemž je důležité, aby děti vnímaly kritéria pro hodnocení jako součást jejich učení, nikoliv jako nástroj kontroly.

Jedním z prvních kroků je vytváření srozumitelných kritérií pro hodnocení, která děti znají předem a rozumí jim. Tento přístup umožňuje dětem mít jasnou představu o tom, co se od nich očekává, a jak mohou své činnosti a výstupy zlepšovat. Učitelé/ky by měli/y dbát na to, aby zpětná vazba byla nejen pozitivní, ale aby se nezamlčovaly i slabší stránky. Je důležité ocenit pokrok dítěte a zároveň citlivě formulovat oblasti, které je potřeba zlepšit, a to v konkrétní a podpůrné podobě. Tento přístup vede k tomu, že se dítě učí nejen z vlastních úspěchů, ale také z chyb, které se stávají přirozenou součástí procesu učení.

Zpětnou vazbu je nutné přizpůsobit aktuální situaci a individuálním potřebám dětí. K tomu je nezbytné volit vhodné metody a nástroje, jako jsou ústní ocenění, grafické symboly, kresby, nebo mimika. Důležité je zvolit okamžitou zpětnou vazbu v případě jednoduchých činností a podrobnější zpětnou vazbu, když je potřeba více času na vyjádření hodnotícího názoru, například u komplexnějších úkolů.

Zpětná vazba není pouze hodnocením výsledků, ale také příležitostí pro další učení, kdy děti mají možnost zamyslet se nad svými chybami a hledat způsoby, jak se zlepšit. Tento proces nejen podporuje osobní rozvoj, ale zároveň vytváří prostředí, kde se děti učí hodnotit a chápat svou práci, ale i práci ostatních.

V neposlední řadě, systematické využívání chyb jako příležitosti pro učení, jak vlastní, tak dětí, posiluje schopnost reflektovat své činnosti a pracovat na jejich zlepšení. Tímto způsobem se stává zpětná vazba nástrojem nejen pro měření pokroku, ale především pro motivaci a zodpovědnost za vlastní učení.

OBLAST 4: ZPĚTNÁ VAZBA A HODNOCENÍ

Kompetence 4.3: Vedu děti k reflexi jejich učení.

Úroveň 1:

Absolvent/ka učitelství

1. Rozumím významu reflexe učení dětí pro efektivitu jejich učení.

- Mám znalosti o reflexi v učitelské praxi, dokážu ji využít jako nástroj ke zkvalitnění vzdělávacího procesu.
- Systematicky vedu děti k reflexi jejich učení a také k reflexi vývoje vztahů mezi dětmi, využívám k tomu různé metody.
- Ve své praxi, při práci s dětmi využívám zkušenostně reflektivní učení, jako nástroj pro efektivní učení se.

2. Podporuji děti v reflexi vlastního učení, a to jak během vzdělávacího procesu, tak po jeho ukončení. Vedu děti k tomu, aby dokázaly rozpoznat, co jim při učení pomáhá či překází, a na základě této zkušenosti lépe řídily své další vlastní učení.

- Vedu děti k pravidelné reflexi jejich činnosti a hry vzhledem ke stanoveným cílům.
- Učím děti identifikovat, pozitivní a negativní (překážky, bariéry) aspekty v průběhu vlastního učení.
- Kladu dětem otevřené otázky, které vybízí děti k rozvité odpovědi, tak aby vedly k vyhodnocení vlastního procesu učení.
- Průběh reflexe přizpůsobuji individuálním zvláštnostem dětí předškolního věku.
- Využívám reflexi jako nástroj pro další plánování vzdělávacího procesu.

Úroveň 2:

Začínající učitel/ka

3. Vedu děti k vyhodnocování výsledků vlastního učení, tj. k vyhodnocování toho, co se naučily, kde se v procesu dlouhodobého učení nacházejí, na čem mohou stavět a jak mohou v učení směrem k vytyčeným cílům nejlépe postupovat dál.

- Využívám různé techniky reflexe (verbální techniky, výtvarné techniky, graf) k podpoře dovednosti vlastního sebehodnocení dětí.

Úroveň 3:

Zkušený/á učitel/ka

4. Systematicky využívám různorodé metody a formy vedení dětí k reflexi vlastního učení, tj. od rychlých metod a forem v průběhu vzdělávání, po časově náročnější formy.

- Vytvářím takové situace, které umožňují dětem na své vývojové úrovni aktivně se zapojit do hodnocení svého rozvoje.

OBLAST 4:

ZPĚTNÁ VAZBA A HODNOCENÍ

Komentář k významu kompetence 4.3 pro MŠ

Reflexe umožňuje dětem uvědomit si nejen to, co se naučily, ale také jakým způsobem se učí, co podporuje jejich učení a co mu naopak brání, a to jak v průběhu jednotlivých činností, tak i po jejich ukončení.

Reflexe u předškolních dětí by měla být dynamická a přizpůsobena jejich vývojové a individuální úrovni, což znamená, že je třeba používat různé metody a formy, které udržují pozornost dětí a umožňují jim aktivně se podílet na hodnocení jejich pokroku. Mezi efektivní metody patří například verbální techniky, grafy, výtvarné techniky nebo různé interaktivní formy, které dětem usnadňují vyjádřit jejich názory a pocity ohledně toho, co se naučily.

V rámci reflexe je nutné dětem klást otevřené otázky, které je vedou k rozvité odpovědi a umožňují jim hlouběji se zamyslet nad tím, co se jim při učení podařilo a co by mohly udělat lépe. Takto se děti nejen učí hodnotit své vlastní procesy, ale také se podílejí na nastavování vlastních cílů pro jejich další rozvoj. Reflexe se tak stává nástrojem, který podporuje nejen kognitivní, ale i socioemoční rozvoj dětí. Děti se učí vnímat své silné stránky, stejně jako oblasti, ve kterých se mohou zlepšit.

Bibliografie

- Najmonová, M., Lietavcová, M., & Vítečková, M. (2023). *Spolupráce mateřské školy se školským poradenským zařízením*. Pasparta.
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. (2025). <https://prohlednout.rvp.cz/predskolni-vzdelavani>.
- Syslová, Z. (2012). *Autoevaluace v mateřské škole. Cesta ke kvalitě vzdělávání*. Portál.
- Syslová, Z., Burkovičová, R., Kropáčková, J., Šilhanová, K., & Štěpánková, L. (2019). *Didaktika mateřské školy*. Wolters Kluwer.
- Syslová, Z., Kratochvílová, J., & Fikarová, T. *Pedagogická diagnostika v mateřské škole. Práce s portfoliem dítěte*. Portál.
- Šmelová, E., Prášilová, M., & kol. (2018). *Didaktika předškolního vzdělávání*. Portál.
- Syslová, Z., & Štěpánková, L. (2017). *Projektování v mateřské škole*. Masarykova univerzita.
- Thorová, K. (2015). *Vývojová psychologie. Proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Portál.
- Wiliam, D. (2011). *Embedded Formative Assessment*. Solution Tree Press.

OBLAST 5: PROFESNÍ SPOLUPRÁCE

Kompetence 5.1: Spolupracuji s kolegy a kolegyněmi ve prospěch dětí a společného profesního růstu.

Úroveň 1:

Absolvent/ka učitelství

1. Zvu kolegy a kolegyně na pozorování své vzdělávací činnosti a chodím pozorovat vzdělávací činnost také k nim. Vzdělávací činnosti společně reflektujeme, poskytujeme si zpětnou vazbu a vzájemně se inspirujeme.

- Uvědomuji si, že efektivní spolupráce mezi kolegy/němi může přinést nový pohled na mé vlastní vzdělávací působení a novou inspiraci, získávám tak možnost učit se od druhých.
- Zvu kolegy/ně na pozorování svých vzdělávacích činností a chodím je pozorovat také k nim s cílem společné reflexe, poskytnutí konstruktivní zpětné vazby a vzájemné inspirace.
- Zaměřuji reflexi činností na oblast vzdělávacích potřeb dětí a vytváření příležitostí pro jejich naplňování.
- Chápu, že spolupráce neznamená kontrolu, ale vzájemné obohacení, které vede k profesnímu rozvoji.
- Přistupuji s respektem k sobě i k ostatním, utvářím si zdravé sebepojetí v učitelské roli a vytvářím si profesní portfolio, které reflektuje můj profesní růst.

2. Podle možností vyučuji v páru (tandemu) s kolegou či kolegyní (či se spolužákem nebo spolužačkou nebo provázejícím učitelem/učitelkou v průběhu studia učitelství) nebo s uvádějícím učitelem/učitelkou v mateřské škole. Společně vzdělávací činnosti plánujeme, vedeme a vyhodnocujeme.

- Spolupracuji s kolegy/němi, provázející/m nebo uvádějící/m učitelem/kou v mateřské škole v oblasti plánování, realizace a evaluace vzdělávacích činností.
- Vyučuji v páru, v tandemu s kolegou/yní, provázející/m nebo uvádějící/m učitelem/kou v mateřské škole, dokáží společně činnosti plánovat, realizovat a reflektovat.
- Podporuji kulturu vzájemného a společného učení formou vzájemné spolupráce v mateřské škole.
- Jsem schopen sebereflexe s cílem zlepšit své pedagogické působení.

Úroveň 2:

Začínající učitel/ka

3. Pokud je ve třídě asistent/asistentka pedagoga, spolupracuji s ní/ním ve prospěch dětí. Podle možností spolupracujeme na přípravě, vedení a reflexi vzdělávacích činností.

- Vytvářím bezpečné prostředí pro komunikaci a spolupráci s asistentem/asistentkou pedagoga.
- Koordinuji své pedagogické působení s asistentem/asistentkou pedagoga tak, aby mohl/mohla sám/sama poskytovat individuální podporu dětem.
- Spolupracuji s asistentem/asistentkou pedagoga při pedagogickém diagnostikování dětí a poskytování individuální podpory dítěti dle jeho individuálních vzdělávacích potřeb.
- Podle možností vytvářím příležitosti pro společné plánování a reflexi vzdělávacích činností s asistentem/asistentkou pedagoga a diskuzi nad přípravou a vedením vzdělávacích činností.
- Umím nastavit pravidla komunikace a vyjasnit role jednotlivých pracovníků ve třídě participujících na vzdělávání dětí.

4. Se svými kolegy a kolegyněmi, s asistenty/asistentkami pedagoga či dalšími (externími) odborníky a odbornicemi komunikuji o vzdělávacích potřebách konkrétních dětí a hledám s nimi řešení pro jejich naplňování.

- Vím, na koho se obrátit v případě potřeby řešení vzdělávacích potřeb konkrétních dětí a jejich naplňování.
- Dokážu komunikovat s ostatními zaměstnanci mateřské školy či dalšími externími odborníky/odbornicemi o vzdělávacích potřebách dětí.
- Využívám služeb školských poradenských zařízení, spolupracuji s nimi při řešení vzdělávacích potřeb konkrétních dětí.
- Při kooperaci uplatňuji zásady profesní etiky, dbám na „blaho“ dítěte, jednám v jeho zájmu.
- Dbám na ochranu osobních údajů, případné problémy dítěte řeším pouze s dotčenými osobami, pokud to vyžaduje situace, dodržuji mlčenlivost.

5. Jsem aktivním členem/členkou školního týmu a s ohledem na své zkušenosti se zapojuji do rozvoje mateřské školy či profesní komunity a získávám tak podněty pro svůj rozvoj. Na úrovni mateřské školy či širší profesní komunity se například zapojuji do společných projektů, kolegiálních rozvojových skupin,

- Prostřednictvím spolupráce pozitivně ovlivňuji klima mateřské školy a vztahy mezi učiteli/kami a dalšími aktéry edukace.
- Dle svých zkušeností se aktivně zapojuji do rozvoje mateřské školy nebo profesní komunity, jsem jejím aktivním členem.
- Participuji na přípravě a realizaci společných projektů, vzdělávacích činností a akcí mateřské školy.
- Dle svých zkušeností se podílím na tvorbě či úpravách didaktických materiálů a sdílím je se svými kolegy/kolegyněmi.

podílím se na společných úpravách nebo tvorbě ŠVP či didaktických materiálů.

- Zapojuji se do tvorby nebo úprav ŠVP v mateřské škole a aktivním zapojením do profesní komunity podporuji svůj další profesní rozvoj.

Úroveň 3:

Zkušený/á učitel/ka

6. Podle možností podporuji žáky a žákyně, studenty a studentky učitelství či dalších pedagogických programů a začínající pedagogy a pedagožky i další kolegy a kolegyně, a to zejména tím, že jim dávám příležitost účastnit se mé vzdělávací činnosti a společně ji reflektovat, vyučuji s nimi v páru nebo tím, že se účastním jejich vzdělávacích činností a reflektuji je s nimi.

- Zapojuji se do rozvoje mateřské školy a profesní komunity.
- Podporuji formou doprovázení studenty/studentky, žákyně/žáka učitelství či dalších pedagogických programů a začínající pedagogy / pedagožky i další kolegy/ně v rozvoji jejich pedagogických kompetencí, např. v roli provázející/ho nebo uvádějící/ho učitele/ky.
- Předávám jim své profesní zkušenosti formou účasti na vzdělávání (pozorování, vyučování v tandemu) a společné reflexi, společně prováděném pedagogickém diagnostikování dítěte a nastavování individuální podpory s ohledem na vzdělávací potřeby každého dítěte.
- Účastním se jednání a poskytuji profesní podporu studentovi/ce, žákovi/yni učitelství či dalších pedagogických programů a začínajícímu pedagogovi/ce, případně i dalšímu kolegovi/yni při jednání s rodiči či zákonnými zástupci dítěte nebo externími pracovníky (např. školským poradenským zařízením, OSPOD...).

OBLAST 5

PROFESNÍ SPOLUPRÁCE

Komentář k významu kompetence 5.1 v MŠ

Týmová spolupráce mezi kolegy/němi a vzájemná podpora je nezbytná pro zajištění kvalitního vzdělávacího procesu a pro celkové rozvojové klima školy.

Jedním z klíčových aspektů této kompetence je vzájemné pozorování procesu vzdělávání a následná reflexe činností. Učitelé/ky, kteří/které si navzájem poskytují zpětnou vazbu, získávají novou inspiraci a nápady pro vylepšení svého pedagogického přístupu. Tato otevřenost ve sdílení zkušeností a metod přispívá k růstu každého jednotlivce a podporuje týmovou spolupráci. Kromě pozorování se rovněž doporučuje společná analýza výsledků a plánování dalších kroků, což umožňuje lépe přizpůsobit činnosti aktuálním potřebám dětí.

Další důležitou součástí této kompetence je práce v tandemu s kolegy/němi. Společná příprava, realizace a reflexe vzdělávacích činností pomáhá vyvarovat se nejednotnosti ve výuce a zajišťuje lepší

koherenci mezi různými metodami a přístupy. Důležité je, aby tato spolupráce probíhala v atmosféře vzájemného respektu a otevřené komunikace.

Spolupráce s asistenty pedagoga je dalším rozměrem této kompetence. Vytváření jasných pravidel pro vzájemnou komunikaci a spolupráci, koordinace pedagogických činností mezi učiteli/kami a asistenty/kami, stejně jako společná reflexe, zajišťují efektivní integraci dětí do vzdělávacího procesu.

Kolegiální spolupráce se neomezuje pouze na vzdělávání dětí, ale zahrnuje i aktivní účast v širších školních aktivitách, jako je tvorba didaktických materiálů, úprava školního vzdělávacího programu (ŠVP) nebo zapojení do společných projektů.

OBLAST 5: PROFESNÍ SPOLUPRÁCE

Kompetence 5.2: Spolupracuji s rodiči a širší komunitou školy v zájmu dětí.

Úroveň 1:

Absolvent/ka učitelství

1. Uvědomuji si důležitost komunikace s rodiči či zákonnými zástupci dětí. Jsem schopen/schopna využívat komunikační dovednosti tak, aby komunikace probíhala partnersky a aby co nejefektivněji vedla k cíli spolupracovat v zájmu dětí.

- Dle svých zkušeností a s podporou provázející/ho nebo uvádějící/ho učitele/ky komunikuji a spolupracuji s rodiči či zákonnými zástupci dětí na základě partnerského a respektujícího přístupu, který je založen na prvcích sdílené odpovědnosti za rozvoj dětí.
- Chápu důležitost komunikace mezi učitelem/kou a rodiči či zákonnými zástupci dětí v mateřské škole.
- Využívám vhodné komunikační prostředky směrem k dětem, rodičům či zákonným zástupcům dětí za účelem efektivní a partnerské komunikace.

2. Zapojuji se (pod vedením provázejícího učitele/učitelky) do komunikace s rodiči či zákonnými zástupci na podporu rozvoje jejich dětí.

- Účastním se komunikace a jednání s rodiči či zákonnými zástupci dítěte pod vedením provázející/ho nebo uvádějící/ho učitele/ky s cílem jednání společně reflektovat, poskytnout si konstruktivní zpětnou vazbu.
- Zapojuji se do diskuze při jednání s rodiči či zákonnými zástupci dítěte pod vedením provázející/ho nebo uvádějící/ho učitele/ky o vzdělávacích potřebách jejich dětí a možnost podpory jejich rozvoje.
- Vysvětluji rodičům či zákonným zástupcům dítěte vzdělávací přístupy, dávám jim možnost spolurozhodovat, poskytuji jim poradenství a dostatek informací prostřednictvím společných setkání, webových stránek mateřské školy a dalších informačních platforem.
- Dokážu připravit pod vedením provázející/ho nebo uvádějící/ho učitele/ky podklady pro jednání s rodiči či zákonnými zástupci dítěte o vzdělávacích potřebách jejich dětí a možnost podpory jejich rozvoje.

3. Využívám komunikaci s rodiči či zákonnými zástupci (bod 2) k seznámení se s rodinným zázemím dětí tak, abych mohl/mohla tuto znalost využít k jejich efektivnímu vzdělávání.

- Zním vhodné diagnostické nástroje, které lze v mateřské škole využít pro získání informací o rodinném zázemí dětí.
- Seznamuji se prostřednictvím komunikace s rodiči či zákonnými zástupci dětí se sociálním a kulturním prostředím dítěte, abych mohl/a hledat společné cesty k efektivnímu rozvoji dítěte.
- Respektuji přínosy, které mohou rodiče či zákonní zástupci dítěti poskytnout, a zohledňuji je ve vzdělávacím procesu.
- Začleňuji do vzdělávání témata, která korespondují se zkušenostmi dětí z rodiny nebo komunity, ve které žijí.
- Pod vedením uvádějící/ho či provázející/ho učitele/ky využívám komunikaci s rodiči k získání informací o rodinném zázemí dětí a s ohledem na GDPR je efektivně využívám k podpoře vzdělávání dětí.

Úroveň 2: **Začínající učitel/ka**

4. Podílím se na aktivitách, které zapojují širší komunitu mateřské školy a externí aktéry do vzdělávání dětí (např. společné školní projekty a akce s rodiči a dalšími členy širší komunity školy).

- Předkládám rodičům či zákonným zástupcům dětí konkrétní návrhy forem spolupráce (např. společné výlety, zapojení do vybraných vzdělávacích celků, projektové dny, společné aktivity, nabídka odborných přednášek aj.).
- Podílím se na přípravě a organizačním zajištění společných projektů mateřské školy a akcí s rodiči a širší komunitou mateřské školy.
- Umím zorganizovat akci pro rodiče a další členy širší komunity mateřské školy.
- Umím vyhledat a využít vhodné vzdělávací programy či jiné nabídky externích aktérů (např. paměťové instituce, ZŠ, SŠ, badatelská centra, kulturní instituce...) v souladu s RVP PV.

5. Vhodně komunikuji o průběhu vzdělávání, vzdělávacích potřebách a rozvoji dětí tak, aby měli rodiče či zákonní zástupci dostatek informací pro efektivní podporu jejich vzdělávání z jejich strany. Podporuji rodiče

- Spolupracuji s rodiči či zákonnými zástupci dítěte, informuji je při předávání dítěte, na třídních schůzkách, či individuálních konzultacích o průběhu vzdělávání, aktuálním vzdělávacím obsahu a vzdělávacích potřebách jejich dítěte a možnostech jeho efektivní podpory, aby se mohli efektivně spolupodílet na jeho rozvoji.
- Dokážu vhodně komunikovat s rodiči či zákonnými zástupci a vysvětlit jim společné úkoly spojené s adaptací dítěte, vzděláváním a rozvojem dítěte, přípravou na vstup do ZŠ aj.
- Provádím pedagogické diagnostikování ve spolupráci s rodiči či zákonnými zástupci dítěte s možností využití

v tom, aby hráli aktivní roli v podpoře vzdělávání svých dětí.

relevantních diagnostických nástrojů.

- Podporuji rodiče či zákonné zástupce v aktivní roli v podpoře jejich dítěte při jeho rozvoji.
- Dokážu si požádat o profesní podporu a přítomnost uvádějící/ho či provázející/ho učitele/ky nebo vedení školy při komunikaci s rodiči či zákonnými zástupci. Společně reflektujeme průběh a závěry jednání.

6. V situaci, kdy chybí základní podpora dítěte ze strany rodičů, usiluji o kompenzaci chybějící podpory dítěte ze strany školy (např. zajištění pomůcek apod.) a komunikuji o tom s vedením školy.

- V zájmu dítěte spolupracuji s poradenskými zařízeními, vedením mateřské školy, externími organizacemi, aj.
- V situaci, kdy chybí podpora dítěte ze strany rodičů, umím vyhledat podpůrné organizace a vhodné nástroje podpory ke kompenzaci deficitu.
- Dokážu navrhnout ve spolupráci s uvádějící/m a provázející/m učitelem/kou vhodná kompenzační opatření k podpoře konkrétního dítěte.
- Umím komunikovat s vedením mateřské školy v těchto věcech (bod 2 a 3).

7. Nastavuji a udržuji pravidla komunikace tak, aby probíhala s respektem k potřebám mým i rodičů a vedla co nejefektivněji k cíli spolupracovat v zájmu dětí. V případě potřeby vhodně zapojuji do komunikace také další kolegy a kolegyně či vedení školy.

- Dokážu nastavit pravidla respektující komunikace a vyjasnit role jednotlivých účastníků, aby komunikace vedla ke vzájemné spolupráci v zájmu dětí.
- V případě potřeby zapojuji do komunikace další kolegy/ně z mateřské školy nebo vedení mateřské školy.
- Dovedu řešit profesní situace, do kterých se dostávám, a adekvátně na ně reaguji.
- Dovedu analyzovat příčiny negativních postojů, ovládám efektivní způsoby komunikace, které dokáži uplatnit při jednání s druhými.
- Dbám na to, aby na půdě mateřské školy docházelo k harmonickému soužití osob všech národností, kultur a vyznání. Respektuji jejich odlišnosti a snažím se k těmto vést děti.

8. V závislosti na potřebě a na své roli ve škole spolupracuji s rodiči nebo zákonnými zástupci dětí v zájmu jejich vedení k samostatnosti a odpovědnosti za jejich chování (viz kompetence 3.2).

- Umím objasnit rodičům či zákonným zástupcům dítěte nastavená pravidla chování ve třídě a mateřské škole a požadavky mateřské školy v oblasti sebeobsluhy dítěte, která jsou po dětech vyžadována.
- Informuji rodiče či zákonné zástupce dítěte při předávání dětí o individuálním pokroku jejich dítěte v oblasti vedení k samostatnosti a odpovědnosti za své chování.
- Podporuji rodiče či zákonné zástupce ve vyžadování dodržování obdobných pravidel i v rodinném prostředí.
- Spolupracuji s rodiči či zákonnými zástupci dětí na rozvoji této kompetence u jejich dětí.

Úroveň 3:

Zkušený/á učitel/ka

9. Zapojuji experty a expertky z praxe či širší komunitu školy do vzdělávání dětí, a to efektivně vzhledem k cílům učení. Vhodně využívám externí příležitosti pro rozvoj dětí.

- Vytvářím podmínky pro efektivní spolupráci širší komunity mateřské školy, zřizovatele a externích organizací na vzdělávání dětí a životě mateřské školy, a to včetně zahraničních partnerů.
- Navazuji kontakty a vytvářím partnerské vztahy s organizacemi a institucemi k obohacení vzdělávací nabídky, vhodnými formami zapojuji děti do života dané komunity.
- Organizuji různá setkání, dokážu mapovat potřeby cílové skupiny, provádím jejich evaluaci.
- Spolupracuji napříč obory, kooperuji se základními školami, a to nejen v souvislosti se zápisem dětí a jejich následným nástupem do ZŠ.
- Stávám se aktivním spoluvůdcem public relation mateřské školy – např. formou prezentace dané mateřské školy v tisku aj.

OBLAST 5

PROFESNÍ SPOLUPRÁCE

Komentář k významu kompetence 5.2 v MŠ

Efektivní komunikace mezi učitelem/kou a rodiči nebo zákonnými zástupci dětí je zásadní pro podporu vzdělávacího procesu a zajištění optimálního rozvoje dětí. Tato kompetence zahrnuje nejen komunikaci o vzdělávacích potřebách dětí, ale i aktivní zapojení rodičů do procesu vzdělávání, čímž se podporuje jejich role v rozvoji dětí a zároveň se zajišťuje komplexní přístup ke vzdělávání.

Jedním z hlavních principů této kompetence je vytváření partnerské a respektující komunikace s rodiči. Učitelé/ky se učí efektivně využívat různé komunikační prostředky, jako jsou osobní setkání, webové stránky školy nebo jiné informační platformy pro sdílení důležitých informací o pokroku dětí. Tím se nejen zajišťuje transparentnost vzdělávacího procesu, ale i zvyšuje důvěra mezi rodiči a školou.

Učitelé/ky zohledňují sociální a kulturní zázemí dětí. Komunikace s rodiči a zákonnými zástupci pomáhá lépe pochopit individuální potřeby dětí

a přizpůsobit vzdělávací proces jejich osobním zkušenostem a rodinnému prostředí. Tento holistický přístup je základem pro rozvoj respektu k rozmanitosti a podporu inkluzivního vzdělávání.

Učitelé/ky se aktivně podílejí na zapojování širší komunity školy do vzdělávání dětí. To zahrnuje spolupráci s externími organizacemi jako jsou kulturní instituce, školská poradenská zařízení nebo jiné odborné instituce, které mohou obohatit vzdělávací nabídku. Učitelé/ky zajišťují příležitosti pro společné školní projekty, akce a výlety, čímž dochází k podpoře hlubší integrace školy a jejího okolí.

Tato kompetence také klade důraz na spolupráci s asistenty pedagoga a dalšími odborníky, kteří umožňují poskytování individuální podpory dětem s různými vzdělávacími potřebami, orientují se na sdílení zkušeností a vzájemnou podporu.

Bibliografie

- Berčíková, A., Stolinská, D., & Šmelová, E. (2015). *Učitel – aktér edukačního procesu předškolního vzdělávání*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Blatný, M. (2017). *Psychologie celoživotního vývoje*. Karolinum.
- Hargreaves, A., & Fullan, M. (2012). *Professional capital: Transforming teaching in every school*. Teachers College Press.
- Najmonová, M., Lietavcová, M., & Vítečková, M. (2023). *Spolupráce mateřské školy se školským poradenským zařízením*. Pasparta.
- Syslová, Z. (2013). *Profesní kompetence učitele mateřské školy*. Grada.
- Syslová, Z., & Chaloupková, L. (2015). *Rámec profesních kvalit učitele mateřské školy*. Masarykova univerzita.
- Syslová, Z. (2017). *Učitel v předškolním vzdělávání a jeho příprava na profesi*. Masarykova univerzita.
- Syslová, Z. & Chaloupková, L. (2015). *Rámec profesních kvalit učitele mateřské školy*. Masarykova univerzita.
- Šmelová, E., Prášilová, M., & kol. (2018). *Didaktika předškolního vzdělávání*. Portál.
- Vangrieken K., Dochy, F., Raes, E., & Kyndt, E. (2015). Teacher collaboration: A systematic review. *Educational Research Review*, 15, 17–40.

OBLAST 6: PROFESNÍ SEBEPOJETÍ, ROZVOJ, ETIKA A DUŠEVNÍ ZDRAVÍ

Kompetence 6.1: Systematicky pracuji na utváření svého sebepojetí v roli učitele / učitelky a na svém profesním rozvoji.

Úroveň 1:

Absolvent/ka učitelství

1. Vědomě pracuji na utváření svého profesního sebepojetí, tj. formuluji či upravuji svou učitelskou vizi, jakým učitelem/kou chci či nechci být a proč. Svou učitelskou vizi opírám o reflektovanou zkušenost, poznání sebe sama a svých silných i slabých stránek v roli učitele/ky, o odborné poznatky a další zdroje. Vysvětlím přínos své učitelské vize pro učení a rozvoj dětí.

- Utvářím své profesní sebepojetí tak, abych byl schopen / byla schopna posoudit svoje přednosti a meze ve své pedagogické činnosti a vyvozovat z nich cíle svého dalšího rozvoje.
- Reflektuji svou práci např. formou pedagogického deníku, videonahrávek, profesního portfolia, reflektivními rozhovory s uvádějící/m a provázející/m učitelem/kou, vedu si poznámky, z nichž je zřejmé, že s ohledem na rozvoj dětí přemýšlím o mém pedagogickém stylu.
- Zodpovídám za svá rozhodnutí, která činím při výkonu své profese. Dovedu svá rozhodnutí objasnit ve vazbě k uznávaným teoretickým konceptům, analyzuji a hodnotím je, případně navrhuji alternativní řešení.

2. Na základě svých rozvojových potřeb a své učitelské vize si stanovuji rozvojové cíle. Systematicky pracuji na jejich naplňování a využívám k tomu široké škály prostředků (např. vzdělávání, odborná literatura, kolegiální spolupráce, rozvojové komunity, mentoring).

- Formuluji cíle svého profesního rozvoje v souladu s metodou SMART(ER).
- K naplnění cílů svého profesního rozvoje využívám nabídky dalšího vzdělávání, odbornou literaturu, podcasty, konzultaci s kolegy/němi, metodické portály, mentorskou podporu apod.

Úroveň 2:

Začínající učitel/ka

3. Vyhodnocuji naplňování svého rozvojového cíle. Cíl pravidelně přehodnocuji a nastavuji si cíl nový. Vyhodnocuji účinnost prostředků, které využívám pro svůj profesní růst. Usiluji o maximalizaci pozitivního dopadu na učení dětí skrze svůj profesní růst.

- Prokazatelně doložím (např. formou profesního portfolia nebo pedagogického deníku), jaké prostředky využívám ke svému profesnímu rozvoji.
- Analyzuji a vyhodnocuji kvalitu svojí pedagogické práce prostřednictvím rozmanitých technik (např. videonahrávkami, poznámkami, sebehodnotícím formulářem, záznamem z hospitací).
- Dokládám obsah a výsledky svého dalšího vzdělávání – seznam prostudované odborné literatury, osvědčení.
- Předávám kolegům/yním poznatky z dalšího vzdělávání, uspořádám pedagogickou dílnu, jejímž obsahem jsou poznatky, které jsem nabyt/a v rámci profesního sebezrovoje.
- Využívám nových znalostí a dovedností a přizpůsobuji je konkrétním podmínkám své třídy.

Úroveň 3:

Zkušený/á učitel/ka

4. Systematicky využívám reflexi (kompetence 2.5) a profesní spolupráci (kompetence 5.1 a 5.2), včetně pravidelné zpětné vazby od dětí a kolegů/kolegyň, k vyhodnocování svého vlivu na děti, svých vlastních silných a slabých stránek a svých vzdělávacích potřeb.

- Využívám diagnostická portfolia dětí k sledování jejich rozvoje a zajištění efektivního pedagogického přístupu.
- Otevřeně poskytuji a přijímám vzájemnou podporu, rady a zpětnou vazbu, na jejichž základě provádím změny ve svém pedagogickém působení.
- Zvu do své třídy odborníky, jako jsou kolegové/yně, pracovníci/ice poradny nebo mentoři/ky, pro získání zpětné vazby a inspirace.
- Navštěvuji kolegy/yně pro hledání inspirace a profesní rozvoj.
- Žádám o zpětnou vazbu nejen kolegy/ně, ale i děti a rodiče, a tuto reflexi využívám ke změnám ve svém pedagogickém přístupu.

OBLAST 6

PROFESNÍ SEBEPOJETÍ, ROZVOJ, ETIKA A DUŠEVNÍ ZDRAVÍ

Komentář k významu kompetence 6.1 v MŠ

V předškolním vzdělávání je důležité, aby si učitel/ka uvědomoval/a, jakým způsobem přistupuje k dětem a jaké hodnoty a cíle v rámci vzdělávací činnosti sleduje. Učitel/ka se vyvíjí nejen na základě zkušeností z praxe, ale i tím, že reflektuje své silné a slabé stránky a aktivně pracuje na profesní vizi, na definování, jakým učitelem/kou chce být a co je pro něj/ni důležité ve vztahu k dětem a vzdělávání. Tento proces by měl být podložen odbornými poznatky a zkušenostmi, které umožní lépe porozumět, co je prospěšné pro učení dětí.

V předškolní praxi je učitelovo/čino sebepojetí často formováno prostřednictvím sebereflexe a hodnocení své pedagogické činnosti, například prostřednictvím pedagogického deníku, rozhovorů s kolegy/němi, videonahrávek svého pedagogického působení nebo profesního portfolia. Díky těmto nástrojům učitel/ka lépe porozumí svému pedagogickému stylu a identifikuje oblasti, které je třeba rozvíjet. Vědomí svých silných a slabých stránek dává učiteli/ce možnost vytyčit si konkrétní profesní cíle, které mohou zahrnovat zlepšení pedagogických

dovedností nebo rozšíření odborných znalostí.

Systémový přístup k profesnímu rozvoji zahrnuje i schopnost stanovit si konkrétní, měřitelné cíle, které učitel/ka naplňuje kurzy, četbou odborné literatury, mentoringem nebo kolegiální spoluprací. Tento proces by měl být pravidelně hodnocen a upravován, aby vedl k reálným změnám v pedagogické praxi. Učitelé/ky se mohou také zapojovat do profesních komunit, sdílet zkušenosti s kolegy/němi a vzájemně se inspirovat ke zlepšení svých pedagogických přístupů.

Důležitou součástí profesního rozvoje je i zpětná vazba, kterou učitelé/ky přijímají nejen od kolegů/yň a mentorů/ek, ale i od dětí a rodičů. Tato zpětná vazba je cenným nástrojem a pomáhá učitelům/kám lépe porozumět svému vlivu na děti. Pravidelná reflexe a otevřená komunikace s kolegy/němi, rodiči a dětmi napomáhá učitelům/kám k neustálému profesnímu růstu a zajišťuje, že jejich pedagogická činnost má pozitivní dopad na rozvoj a vzdělávání dětí.

OBLAST 6: PROFESNÍ SEBEPOJETÍ, ROZVOJ, ETIKA A DUŠEVNÍ ZDRAVÍ

Kompetence 6.2: Odpovědně pracuji s informacemi, vedu děti k demokratickým hodnotám a jednám v souladu s profesní etikou.

Úroveň 1:

Absolvent/ka učitelství

1. Respektuji vědecká fakta, tzn. odlišuji informace založené na vědeckém poznání od informací, které tento základ nemají.

- Sleduji vývoj v pedagogické sféře, zajímám se o aktuální dění, čtu odbornou pedagogickou literaturu, časopisy, sleduji portály zabývající se vzděláváním apod.
- Ověřuji věrohodnost informací z více zdrojů, využívám informace z věrohodných zdrojů založených na vědeckých faktech.

2. Respektuji duchovní život, náboženství a duchovní tradice.

- Reflektuji své postoje k duchovnímu životu a náboženství, abych mohl/a přistupovat k těmto tématům s respektem a bez zaujatosti.
- Orientuji se v hlavních světových náboženstvích a duchovních tradicích z nich vyplývajících. Mám přehled o nejčastějších náboženstvích, náboženských společnostech a církvích v ČR (a z toho vyplývajících tradic a zvyklostí) s ohledem na jejich možné zastoupení ve vyznání rodin dětí v MŠ.
- Začleňuji do vzdělávacího procesu prvky duchovních a náboženských tradic, například prostřednictvím poznávání svátků, příběhů nebo hodnot různých kultur.

3. Orientuji se na mediální scéně, využívám informace z důvěryhodných zdrojů, jednám odpovědně při využívání médií a sociálních sítí, mj. nešířím neověřené zprávy a dezinformace, odpovědně využívám

- Sleduji aktuální dění a rozlišuji důvěryhodné zdroje od nedůvěryhodných.
- Používám sociální sítě a média jako nástroje k podpoře vzdělávání a informovanosti, nikoli k šíření neověřeného nebo nevhodného obsahu.
- Při práci s nástroji umělé inteligence dbám na ověření získaných informací a zohledňuji možné limity těchto technologií.

umělou inteligenci.

4. Ctím odbornost a význam znalostí pro utváření názorů a rozvoj kompetencí.

- Naplňuji kurikulární cíle také aktivitami, které se odehrávají mimo prostředí třídy. Poskytuji škálu rozličných způsobů, aby dítě mělo možnost poznat prostředí mimo třídu (společnost, prostředí obce, města) a svoje poznatky pak uplatňovat v učení (např. pravidelná návštěva knihovny, vzdělávacích programů, muzea, vycházky do přírody, exkurze do firem a dalších institucí).
- Vybírám informace z ověřených a kvalitních zdrojů, abych zajistil/a relevantní obsah pro svou práci.

5. Vyznávám demokratické hodnoty zakotvené v Ústavě ČR a podporuji roli veřejných institucí a občanské společnosti pro jejich naplňování. V rámci svého občanského života, studia či práce se aktivně zapojuji do demokratických procesů.

- Používám strategie, které pomáhají dětem porozumět hranicím a pravidlům, učím děti respektovat práva ostatních v demokratické společnosti.
- Ve svém jednání dávám dětem příklad, jak dodržovat pravidla, respektovat práva druhých a přispívat k pozitivní atmosféře ve skupině.
- Uvědomuji si význam rovnosti, svobody a spravedlnosti a tyto principy prosazuji v každodenní pedagogické praxi.

6. Jednám v souladu s profesní etikou učitele/učitelky, tj. v souladu s hodnotami a postoji obsaženými v tomto kompetenčním rámci nebo v jiných platných etických kodexech spojených s učitelskou profesí.

- Jsem si vědom/a svých vlastních postojů, hodnot, zkušeností i předsudků a jejich vlivu na komunikaci s dětmi, rodinami dětí i ostatními zaměstnanci MŠ.
- Udržuji svůj osobní i profesní profil na sociálních sítích v souladu s etickými zásadami a profesionální odpovědností.
- Používám umělou inteligenci odpovědně, s ohledem na etiku a zákonné normy.

Úroveň 2:

Začínající učitel/ka

7. Vedu děti k respektu k vědeckým faktům (bod 1) i duchovnímu životu a tradicím (bod 2) a k orientaci na mediální scéně a odpovědné práci s informacemi, sociálními sítěmi a umělou inteligencí (bod 3).

- Plánuji činnosti tak, že zahrnují nejrozličnější obory a gramotnosti (nejen aktivity výtvarné, hudební a pohybové, ale také přírodovědné, matematické, technické, digitální, jazykové apod.)
- Pomáhám dětem chápat různorodost duchovních a náboženských tradic přiměřeně jejich věku a vedu je k respektu k jinakosti.
- Zohledňuji přání a potřeby rodin dětí v oblasti duchovního života a náboženství, přičemž si zachovávám neutrální a vyvážený přístup.
- Naslouchám rodičům a přizpůsobuji vzdělávací aktivity tak, aby odpovídaly duchovním a náboženským tradicím dětí, pokud to podporuje jejich harmonický rozvoj.

Úroveň 3:

Zkušený/á učitel/ka

8. Vedu děti k rozvoji charakteru, osvojování demokratických hodnot a k podpoře veřejných institucí a občanské společnosti, a to zejména tím, že dávám dětem příležitost zažívat uskutečňování těchto hodnot v životě mateřské školy.

- Podporuji děti ve slušném, poctivém, ohleduplném a respektujícím chování vůči ostatním a v očekávání téhož chování od druhých.
- Umožňuji dětem účastnit se rozhodování ve třídě a škole, s vědomím odpovědnosti za tato rozhodnutí a jejich důsledky.
- Využívám situace, kdy děti mají různé názory, k diskuzi o tom, že rozdílnost názorů je přirozená při společné práci.
- Umožňuji dětem komunikovat mezi sebou při práci na společných úkolech, vedu je ke vzájemné pomoci a ohleduplnosti. Organizujeme práci v malých skupinách, kde děti mohou naplňovat společné cíle.
- Vytvářím prostředí, které respektuje všechny děti, a to bez ohledu na jejich duchovní nebo náboženské přesvědčení, podporuji je v rozlišování mezi důvěryhodnými a nedůvěryhodnými zdroji, povzbuzuji děti k tomu, aby se učily klást otázky, vyjadřovaly své názory a hledaly odpovědi prostřednictvím diskuse a spolupráce.

OBLAST 6

PROFESNÍ SEBEPOJETÍ, ROZVOJ, ETIKA A DUŠEVNÍ ZDRAVÍ

Komentář k významu kompetence 6.2 v MŠ

V oblasti profesní etiky učitelů/ek mateřských škol se klade důraz na odpovědný přístup k informacím, respektování hodnot a dodržování zásad demokratické společnosti. V tomto kontextu je velmi důležité, aby učitelé/ky pečlivě odlišovali/y vědecké poznatky od informací, které tento základ nemají. To znamená, že pedagogové by měli sledovat aktuální vývoj v oblasti pedagogiky, číst odbornou literaturu, sledovat spolehlivé zdroje a ověřovat informace z různých ověřených zdrojů. Tento přístup pomáhá udržovat kvalitní a relevantní obsah, který je důležitý pro rozvoj dětí v mateřské škole, ale také pro profesní růst samotného učitele/ky.

Důležitým aspektem etického přístupu je respekt k duchovnímu životu a náboženským tradicím. Učitelé/ky mateřských škol by měli/y být otevření/y a vnímaví/é k duchovním a náboženským hodnotám dětí, jejichž rodiny mohou vyznávat různé víry. Učitelé/ky by měli/y reflektovat své vlastní postoje k těmto tématům a přistupovat k nim s respektem a bez zaujatosti. Zároveň by měli/y mít přehled o hlavních náboženstvích a kulturních zvyklostech.

V oblasti médií, sociálních sítí a umělé inteligence je nezbytné, aby učitelé/ky dodržovali/y odpovědné zásady používání těchto nástrojů. To znamená vyhýbat se šíření dezinformací a neověřených zpráv, ale zároveň využívat moderní technologie jako nástroje pro vzdělávání. Učitelé/ky by měli/y klást důraz na kritické myšlení a pomáhat dětem

rozlišovat mezi důvěryhodnými a nedůvěryhodnými zdroji informací. V tomto ohledu se učitelé/ky MŠ musí zaměřit na vyvážený přístup k novým technologiím a zajištění jejich správného využívání v souladu s etickými principy.

Učitelé/ky aktivně podporují demokratické hodnoty. K tomu patří učení dětí o právech a svobodách jednotlivce, respektu k druhým a správnému chování v rámci společenských pravidel. V tomto směru se od učitelů/-ek očekává, že budou sloužit jako vzory, které budou ukazovat dětem, jak ve své každodenní praxi uplatňovat rovnost, svobodu a spravedlnost.

V souladu s profesní etikou je kladen důraz na udržování pozitivních vztahů s dětmi, jejich rodiči, kolegy/němi a širší komunitou. Etika učitele/ky vyžaduje, aby pedagogové dodržovali principy slušnosti, respektu a důvěry, a to nejen ve vztahu k dětem, ale i vůči jejich rodinám a kolegům/yním. Každý/-á učitel/ka je povinen/povinna naplňovat etické normy nejen v profesním, ale i osobním chování, což zahrnuje zodpovědný přístup k sociálním sítím a dalším veřejným platformám.

Profesní etika učitele/ky v mateřské škole je založena na principu odpovědného přístupu k informacím, respektování hodnot, otevřené komunikaci a aktivní účasti na vytváření demokratického a inkluzivního vzdělávacího prostředí.

OBLAST 6: PROFESNÍ SEBEPOJETÍ, ROZVOJ, ETIKA A DUŠEVNÍ ZDRAVÍ

Kompetence 6.3: Systematicky pečuji o své duševní zdraví a psychohygienu.

Úroveň 1:

Absolvent/ka učitelství

1. Věnuji odpovídající pozornost sám/sama sobě; sleduji svůj psychický stav (i na základě reflexe, viz kompetence 2.5), vedle svého studia či práce věnuji odpovídající pozornost také svým fyzickým potřebám (spánek, strava, odpočinek, pohyb), jiným potřebám, osobním zájmům, vztahům a sociálním kontaktům.

- Dokážu objektivně reflektovat svůj psychický stav; umím vyváženě pracovat s časem (time management) a oddělovat pracovní a osobní rovinu.
- Ve svém volném čase se věnuji aktivitám, které podporují fyzickou zdatnost a psychickou pohodu.
- Umím relaxovat.
- Vím, na koho se obrátit v případě potřeby.

2. Pojmenovávám svá očekávání, obavy a potřeby spojené s učitelskou rolí a aktivně s nimi pracuji. Umím je sdílet s druhými a říci si o pomoc.

- Dokážu jasně pojmenovat svá očekávání od učitelské role, včetně profesních cílů a představ o vlastní praxi.
- Reflektuji své potřeby v rámci profesního rozvoje (např. potřeba dalšího vzdělávání nebo podpory od zkušenějších kolegů/ů či uvádějící/ho a provázející/ho učitele/ky).
- Jsem schopen/schopna požádat o pomoc nebo radu v situacích, které přesahují mé aktuální kompetence nebo zkušenosti.

Úroveň 2:

Začínající učitel/ka

3. Při plánování a realizaci vzdělávání kladu důraz také na rovnováhu mezi pracovním a osobním životem, využívám již hotové materiály a inspiraci od kolegů a kolegyň, přenáším odpovědnost a aktivitu na děti tam, kde je to možné, vhodné a podstatné pro mou psychohygienu.

- Aktivně vyhledávám a využívám ověřené materiály, které připravili kolegové/yně nebo které jsou dostupné z jiných zdrojů.
- Sdílím své nápady a zkušenosti s ostatními a otevřeně přijímám inspiraci a rady od kolegů/yně.
- Vytvářím aktivity, ve kterých děti mohou převzít část odpovědnosti za proces učení, například při volbě témat, řešení úkolů nebo skupinové spolupráci.

4. Při péči o své psychické zdraví aktivně a podle potřeby využívám dostupné prostředky, jako je kolegiální rozhovor, mentoring, intervize, supervize nebo jiná laická i odborná pomoc.

- Uvědomuji si vliv svých emocí na profesní výkon a aktivně se snažím hledat strategie pro jejich zvládnání.
- Umím přijmout své limity a pracovat na jejich postupném posouvání, například prostřednictvím supervize nebo mentoringu.
- Využívám spolupráci s kolegy/němi či dalšími odborníky v péči o své zdraví.

Úroveň 3: Zkušený/á učitel/ka

5. Umím dlouhodobě sledovat stav svého psychického zdraví a vykonávat svou práci tak, aby to pro mne bylo dlouhodobě udržitelné a naplňující.

- Aktivně vyhledávám příležitosti ke spolupráci a diskusi s druhými, abych si rozšířil/a své profesní obzory.
- Buduji si síť kolegů/yň a odborníků, na které se mohu obrátit v případě potřeby.
- Vědomě pracuji na rovnováze mezi pracovním a osobním životem, abych si udržel/a dlouhodobou motivaci k učitelské profesi.
- Umím si nastavit hranice, abych předcházel/a přetížení nebo vyhoření.
- Nastavuji si hranice mezi prací a volným časem, abych udržel/a svou energii a motivaci pro dlouhodobý výkon v učitelské roli.

OBLAST 6

PROFESNÍ SEBEPOJETÍ, ROZVOJ, ETIKA A DUŠEVNÍ ZDRAVÍ

Komentář k významu kompetence 6.3 v MŠ

Pro učitele/ku mateřských škol je duševní zdraví a psychohygiena klíčové pro udržitelnost jejich profesního výkonu, pohody a celkového profesního růstu. Učitelé/ky, kteří/ré se vědomě věnují péči o svou psychiku, mají lepší schopnost reagovat na náročné pedagogické situace, rozvíjet pozitivní vztahy s dětmi a efektivně komunikovat s rodiči a kolegy/němi. Důležité je také vyvážené rozdělení času mezi pracovním a osobním životem, což pomáhá učitelům/kám předcházet vyhoření a zajišťovat dlouhodobou motivaci a energii pro profesní činnost.

Učitelé/ky by měli/y pravidelně reflektovat svůj psychický stav a emocionální pohodu, například pomocí technik, jako jsou reflexe, pedagogický deník nebo pravidelné konzultace s kolegy/němi, mentorováním nebo supervizí. Včasné rozpoznání stresu, vyčerpání nebo jiných negativních stavů umožňuje efektivně reagovat a čerpat

potřebnou podporu.

Při vytváření udržitelného pracovního režimu je důležité, aby učitelé/ky nezanedbávali/y své fyzické potřeby jako spánek, zdravou stravu nebo pohyb. Učitelé/ky, kteří/které aktivně hledají pomoc, například ve formě supervize nebo kolegiálního rozhovoru, jsou schopni/y efektivněji zvládat profesní výzvy a rozvíjet se ve své roli.

Vhodně zvolená strategie psychohygieny, zahrnující například schopnost nastavit si jasné hranice mezi pracovním a osobním životem, je nezbytná pro dlouhodobé vykonávání profese s radostí a úspěchem. Systematická péče o psychické zdraví nejen že přispívá k vlastnímu profesnímu rozvoji, ale má také pozitivní dopad na děti, které se učí v stabilním a podporujícím prostředí.

Bibliografie

- *Etický kodex učitele.* (2022). <https://ucitelskykodex.cz/>
- Berčíková, A., Stolinská, D., & Šmelová, E. (2015). *Učitel – aktér edukačního procesu předškolního vzdělávání.* Univerzita Palackého v Olomouci.
- Syslová, Z., & Borkovcová, I. (2022). *Uvádění začínajících učitelů mateřských škol.* Wolters Kluwer.
- Syslová, Z. (2013). *Profesní kompetence učitele mateřské školy.* Grada.
- Syslová, Z. (2017). *Učitel v předškolním vzdělávání a jeho příprava na profesi.* Masarykova univerzita.
- Syslová, Z., & Chaloupková, L. (2015). *Rámec profesních kvalit učitele mateřské školy.* Masarykova univerzita.

